Nr 15.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1935 fattade beslut; given Stockholms slott den 9 januari 1936.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed anhålla om riksdagens yttrande angående de i nämnda protokoll omförmälda, av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1935 vid dess nittonde sammanträde fattade besluten.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 januari 1936.

Närvarande:

Statsministern Hansson, ministern för utrikes ärendena Sandler, statsråden Undén, Schlyter, Wigforss, Möller, Levinson, Vennerström, Leo, Ekman, Sköld.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, vissa av den internationella arbetskonferensen vid dess sammanträde år 1935 fattade beslut samt anför:

Inledning.

Fredsfördraget i Versailles av den 28 juni 1919 mellan de allierade och associerade makterna, å ena, samt tyska riket, å andra sidan, vars del I om-

fattar förbundsakten för nationernas förbund, innehåller i del XIII ett socialpolitiskt reformprogram samt tillika bestämmelser om den institution, internationella arbetsorganisationen, som har till uppgift att förverkliga detta program.

Av berörda bestämmelser framgår bland annat, att organisationens beslutande församling, den internationella arbetskonferensen, har att beträffande förslag, som äro uppförda på dess dagordning, välja mellan två former för godtagande. Antingen skall beslutet resultera i ett förslag till internationell konvention, avsedd att ratificeras av organisationens medlemmar, eller ock skall det utmynna i en rekommendation, avsedd att tagas under övervägande vid lagstiftning eller annorledes, men utan den bindande karaktär som tillkommer en ratificerad konvention.

I fråga om verkställighet av konferensens beslut stadgås, att varje medlem av organisationen skall vara förbunden att inom ett år från avslutandet av ett konferenssammanträde underställa därå antagna rekommendationer och konventionsförslag den eller de myndigheter, till vilkas kompetensområden respektive frågor höra, för deras omgestaltande till lag eller vidtagande av andra åtgärder. Om det till följd av exceptionella omständigheter är omöjligt att fullgöra nyss berörda förpliktelse inom ett år, skall den fullgöras snarast möjligt och under intet förhållande senare än 18 månader från sammanträdets avslutande. Därest en rekommendation ej leder till någon lagstiftningsåtgärd eller annat åtgörande för dess genomförande eller om ett konventionsförslag icke vinner vederbörande myndighets eller myndigheters bifall, skall respektive medlem av organisationen icke vara underkastad någon vidare förpliktelse med hänsyn därtill.

Närmare upplysningar om internationella arbetsorganisationen och dess verksamhet hava lämnats i propositionen nr 361 till 1921 års riksdag. Därutinnan kan även hänvisas till ett genom delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet på Kungl. Maj:ts uppdrag år 1928 utgivet arbete »Internationella arbetsorganisationen. I. Allmän del».

Den internationella arbetsorganisationens nittonde sammanträde hölls i Genève under tiden 4—25 juni 1935. Antalet representerade stater utgjorde 52, av vilka 32 sänt fullständiga delegationer, d. v. s. två regeringsombud samt ett ombud från vardera av arbetsgivar- och arbetarsidorna. I konferensen deltogo för första gången representanter för Amerikas Förenta Stater och Sovjet-Unionen. Sverige deltog i sammanträdet med en fullständig delegation.[1]

---

[1] Genom Kungl. Maj:ts beslut den 10 maj 1935 hade att deltaga i konferensen från svensk sida utsetts:

såsom *regeringsombud* f. d. byråchefen J. A. E. Molin och f. d. yrkesinspektrisen K. Hesselgren med docenten A. H. Johansson som expert;

såsom *arbetsgivarombud* verkställande direktören i järnbruksförbundet K. K. Wistrand med verkställande direktören i svenska arbetsgivareföreningens allmänna grupp K. F. Söderbäck och direktörsassistenten i nämnda förening E. H. Brodén såsom experter samt

såsom *arbetarombud* ordföranden i landsorganisationen i Sverige K. E. Johanson med ordföranden i svenska byggnadsträarbetareförbundet N. Linde, chefen för landsorganisationens pressinformation R. Casparsson och redaktören S. Backlund såsom experter.

Vid sammanträdet antog arbetskonferensen fem konventionsförslag och en rekommendation, nämligen:

1) Förslag till konvention (nr 45) angående användande av kvinnor till arbete under jord i gruvor av alla slag.

2) Förslag till konvention (nr 46) angående begränsning av arbetstiden i kolgruvor (reviderad 1935).

3) Förslag till konvention (nr 47) angående arbetstidens förkortning till fyrtio timmar i veckan.

4) Förslag till konvention (nr 48) angående upprättande av ett internationellt system för bevarande av rättigheter, grundade på invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring.

5) Rekommendation (nr 45) angående ungdomsarbetslösheten.

6) Förslag till konvention (nr 49) angående förkortning av arbetstiden i buteljglasbruk.

Genom delegationens för det internationella socialpolitiska samarbetet försorg utarbetade översättningar av originaltexterna till konferensens beslut torde få såsom bilaga *(Bilaga A)* fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende. I fråga om beslutens innehåll får jag, i den mån redogörelse därför ej lämnas i det följande, hänvisa till nämnda bilaga.

Förslaget till konvention (nr 45) angående användande av kvinnor till arbete under jord i gruvor av alla slag.

Förslagets bestämmelser.

Vid tillämpningen av konventionen skall med gruva förstås varje arbetsföretag, offentligt eller enskilt, för utvinnande av ämnen, som befinna sig under jordytan. Ingen kvinna, av vilken ålder som helst, får användas till arbete under jord i gruva. Den nationella lagstiftningen må från förbudet undantaga personer som intaga en ledande ställning och icke utföra manuellt arbete, personer som användas till sanitär eller social tjänst, personer som under sina studier för yrkesutbildning tillbringa en tid i de underjordiska delarna av en gruva, samt andra personer som för utövande av ett icke manuellt yrke tillfälligtvis hava att nedstiga i de underjordiska delarna av en gruva.

Gällande bestämmelser.

Sedan 1901 gäller i Sverige förbud att använda kvinnor till arbete under jord i stenbrott eller gruva. Förbudet, som numera är intaget i 16 § lagen om arbetarskydd, är ej inskränkt av några undantag.

Förberedande behandling.

Detta konventionsförslag, som i den slutliga voteringen vid internationella arbetskonferensens nittonde sammanträde antogs med samtliga avgivna röster, föregicks av den sedvanliga förberedande behandlingen. Sålunda behandlades frågan på basis av en utav arbetsbyrån utarbetad rapport vid en första

diskussion vid arbetskonferensens adertonde sammanträde i juni 1934, och upprättades med ledning av vad därvid förekommit sedermera inom arbetsbyrån ett frågeformulär i ämnet. Detta formulär utsändes till medlemsstaternas regeringar och på grundval av de inkomna svaren utarbetade internationella arbetsbyrån en rapport med utkast till konventionsförslag. Över detta förberedande konventionsförslags bestämmelser yttrade delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet i skrivelse den 18 april 1935, att, om än vissa anmärkningar kunde framställas mot bestämmelsernas avfattning, desamma likväl icke från svensk sida skäligen gåve anledning till något ändringsyrkande. I det slutligt antagna konventionsförslaget ha företagits endast oväsentliga ändringar av det förberedande konventionsförslaget.

Yttrande.

Över det slutligen antagna konventionsförslaget har utlåtande den 3 december 1935 avgivits av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, som därvid hänvisat till att gällande bestämmelser i svensk rätt vore avsevärt strängare än konventionsförslagets. Med hänsyn härtill kunde det möjligen synas obehövligt och omotiverat för vårt land att biträda konventionen. Medlemsstaterna i internationella arbetsorganisationen ansåges emellertid förpliktade att såvitt möjligt stödja det internationella socialpolitiska samarbetet genom anslutning till de av internationella arbetskonferensen antagna konventionerna. Med hänsyn härtill förordade delegationen, att konventionen ratificerades från svensk sida.

Departementschefen.

Då såsom delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet framhållit gällande bestämmelser i svensk rätt äro strängare än konventionsförslagets och sålunda inga hinder föreligga för anslutning från svensk sida till konventionen tillstyrker jag dess ratifikation.

Förslaget till konvention (nr 46) angående begränsning av arbetstiden i kolgruvor (reviderad 1935).

Förslagets bestämmelser.

Konventionen, som innebär revision av den år 1931 antagna konventionen angående begränsning av arbetstiden i kolgruvor, skall äga tillämpning å alla kolgruvor, d. v. s. å varje gruva, ur vilken utvinnes enbart stenkol eller brunkol eller huvudsakligen stenkol eller brunkol tillika med andra mineral. Härvid förstås med brunkolsgruva varje gruva, ur vilken utvinnes kol från en senare geologisk ålder än stenkolsperioden. Konventionen äger i fråga om underjordiska gruvor tillämpning på varje person, som är sysselsatt med arbete under jord, oavsett vilket företag som använder honom och oavsett naturen av det arbete, vartill han användes, samt i fråga om kolgruvor med dagbrytning varje person, som direkt eller indirekt är sysselsatt med utvinnande av kol; undantag göres för personer, som intaga en övervakande eller ledande ställning och icke i normala fall deltaga i något manuellt arbete.

Tiden för arbetares uppehåll i underjordisk stenkolsgruva får ej överstiga sju timmar fyrtiofem minuter om dagen. Såsom tid för uppehåll i gruvan

anses tiden mellan det ögonblick, då arbetaren inträder i hisskorgen för att nedstiga, och det ögonblick, då han efter uppfärden lämnar densamma, eller, beträffande gruvor vartill tillträde erhålles genom stoll, tiden mellan det ögonblick, då arbetaren passerar genom stollens mynning, och det ögonblick, då han återkommer till jordytan. I fråga om den närmare bestämningen av tiden för uppehåll i gruva i speciella fall hänvisar jag till artiklarna 4 och 5 i konventionsförslaget.

Arbetare få icke sysselsättas med arbete under jord i kolgruvor å söndagar eller lagstadgade allmänna högtidsdagar. Denna bestämmelse anses emellertid iakttagen i fall arbetarna åtnjuta sammanhängande vilotid av tjugofyra timmar, av vilka minst aderton infalla under söndag eller lagstadgad allmän högtidsdag. Undantag härifrån må i den nationella lagstiftningen medgivas beträffande arbetare över aderton år i fråga om arbete, som med hänsyn till sin natur måste bedrivas kontinuerligt, samt säkerhets- och vissa andra arbeten, vilka äro brådskande eller av natur att icke kunna utföras under den tid, då driften normalt är i gång. För dylika arbeten skall betalas lön, som med minst 25 procent överstiger den normala. Arbetare, vilka i större utsträckning sysselsättas med dylika arbeten, skola beredas antingen kompenserande vilotid eller skäligen förhöjd avlöning utöver vad nyss sagts.

För arbetare, som sysselsättas på arbetsplatser, vilka abnorma temperatur-, fuktighets- eller andra förhållanden göra särskilt ohälsosamma, skall offentlig myndighet fastställa kortare daglig tid för uppehåll i gruva än den förut nämnda.

Överskridande av den enligt förutberörda regler bestämda dagliga tiden för uppehåll i gruva må jämlikt av offentlig myndighet utfärdade författningar medgivas i fall av inträffat eller hotande olycksfall, i fall av force majeure eller då brådskande arbete behöver utföras å maskiner, redskap eller andra driftsinrättningar i gruvan på grund av skada, i den mån så erfordras till undvikande av allvarlig rubbning av driften. Överskridande med högst en halv timme om dagen må även medgivas beträffande arbetare, som användas till arbeten, vilka på grund av sin natur måste bedrivas kontinuerligt, eller till tekniska göromål, som äro nödvändiga för arbetets förberedande eller avslutande på normalt sätt eller för dess fulla återupptagande av efterföljande skiftlag och som icke är förbundet med produktion eller transport av kol. För vissa kategorier av arbetstagare, såsom arbetare, vilkas närvaro oundgängligen erfordras för drift av pump- eller ventilationsmaskiner, förrådsarbetare under jord, hissmaskinister och lokomotivförare samt deras nödvändiga biträden, givas i konventionsförslaget speciella regler, enligt vilka överskridande av den dagliga tiden för uppehåll i gruva må medgivas i författningar utfärdade av offentlig myndighet. Antalet av de arbetare, för vilka sålunda överskridande medgives, får — utöver vissa fall av överskridande på grund av t. ex. olyckshändelser, force majeure och skada — icke överstiga fem procent av gruvans hela personal.

Utöver nämnda överskridanden må medgivas en övertid av högst sextio timmar per år. All övertid skall betalas med en lön, som med minst tjugofem procent överstiger den normala.

För att underlätta tillämpningen av konventionens bestämmelser skall det åligga företagsledningen att medelst anslag eller på annat godkänt sätt tillkännagiva de tider, som gälla för nedfärd och uppfärd, samt i en liggare anteckna all förlängning av arbetstiden.

Beträffande underjordiska brunkolsgruvor göras i konventionsförslaget vissa modifikationer i fråga om kollektiva uppehåll, som medföra avbrott i produktionen, vilka efter särskild undersökning och till en tid av högst trettio minuter per skift kunna utelämnas vid beräkningen av tiden för uppehåll i gruvan, samt i fråga om antalet övertidstimmar, som kan ökas utöver det för underjordiska stenkolsgruvor gällande måttet.

Arbetstidsbestämmelserna i konventionsförslaget gälla icke stenkols- och brunkolsgruvor med dagbrytning. Beträffande dessa skola de medlemmar, som ratificera konventionen, förbinda sig att med en viss modifikation i fråga om övertiden tillämpa Washingtonkonventionen av år 1919 angående begränsning av arbetstiden i industriella företag till åtta timmar om dagen och fyrtioåtta timmar i veckan.

Konventionen träder i kraft sex månader efter det nationernas förbunds generalsekreterare inregistrerat ratifikationer av två av följande medlemmar: Belgien, Frankrike, Nederländerna, Polen, Storbritannien, Tjeckoslovakien och Tyskland.

Gällande bestämmelser.

Om arbetstiden vid kolgruvor gälla i svensk rätt inga särskilda föreskrifter utöver de allmänna bestämmelserna i lagen den 16 maj 1930 om arbetstidens begränsning.

1931 års konvention.

Frågan om arbetstiden i kolgruvorna upptogs ursprungligen till behandling inom internationella arbetsorganisationen på hemställan av nationernas förbunds församling hösten 1929 och då närmast med hänsyn till kolindustrins bekymmersamma ekonomiska läge. Efter att frågan varit före vid 1930 års arbetskonferens men då icke kunnat avgöras, antogs vid arbetskonferensens femtonde sammanträde 1931 det konventionsförslag, som nu ifrågavarande konventionsförslag avser att i vissa hänseenden revidera.

Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet tillstyrkte ratifikation av 1931 års konvention under förutsättning, att några av de mera betydande kolproducerande staterna hade ratificerat konventionen.

I proposition nr 18 till 1932 års riksdag förordade Kungl. Maj:t ratifikation under nyssnämnda förutsättning. Såväl lagändrings- som ratifikationsfrågorna borde emellertid upptagas till förnyat övervägande, så snart klarhet vunnits rörande de stora kolproducerande ländernas ståndpunkt. Riksdagen förklarade sig (skrivelse nr 25) i princip vara av den uppfattningen att Sverige borde biträda ifrågavarande konvention.

1931 års konvention har ratificerats endast av Spanien. Från flera av de stora kolproducerande staterna har förklarats, att en tillämpning av konventionen skulle möta avsevärda svårigheter.

Förberedande behandling av frågan om revision av konventionen.

Med anledning av de svårigheter, som mött ratifikationen av 1931 års konvention, har vid upprepade överläggningar mellan representanter för de stora kolproducerande staterna frågan om revision av nämnda konvention behandlats. Vid en sammankomst i Genève i juni 1934 formulerades fem frågor angående revision, vilka därefter tillställdes regeringarna. Dessa frågor åsyftade vissa lindringar i arbetstidsbestämmelserna till förmån för företagarna i syfte att möjliggöra bestämmelsernas smidigare tillämpning. Vid ärendets behandling av arbetsbyråns styrelse i september 1934 tillfogades på arbetargruppens yrkande en frågepunkt om ytterligare förkortning av arbetstiden.

I ett utlåtande den 28 november 1934 av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet påpekades, att det torde vara tvivelaktigt, om föreliggande fråga kunde tillmätas någon större aktuell betydelse, då frågan om 40-timmarsveckan stode på den internationella socialpolitiska dagordningen. Det funnes anledning till tvekan, huruvida de i fem punkter ifrågasatta lindringarna vore av behovet påkallade med hänsyn till den svenska kolgruveindustrin. Då de emellertid, såsom även medgivits från arbetarhåll, måste anses som relativt obetydliga, tillstyrktes den ifrågasatta revisionen.

I sitt svar av den 15 december 1934 förklarade den svenska regeringen, att frågan om arbetstiden i kolgruvor från svensk synpunkt hade en ganska begränsad betydelse, och att den svenska regeringen icke hade något att erinra mot att revision i de punkter, som förslaget avsåge, upptoges till övervägande, varvid dock även spörsmålet om en ytterligare inskränkning av arbetstiden i kolgruvorna borde göras till föremål för prövning.

Genom beslut av arbetsbyråns styrelse vid dess januari—februarisammanträde 1935 uppfördes frågan på dagordningen för arbetskonferensens nittonde sammanträde, varvid dock två av nyssnämnda frågor, därav den som gällde ytterligare arbetstidsförkortning, uteslötos från revisionsförfarandet, men ett förslag till bestämmelse angående vissa rättsverkningar av revisionen tillfogades.

Vid den slutliga omröstningen å arbetskonferensens sammanträde 1935 antogs det nu föreliggande förslaget till reviderad konvention med 72 röster mot 18. De svenska regeringsombuden röstade för förslaget.

Yttranden.

Över det reviderade konventionsförslaget har utlåtande avgivits av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, som i sin ordning fått mottaga yttranden från socialstyrelsen, kommerskollegium, bergmästaren i södra distriktet, svenska arbetsgivareföreningen, landsorganisationen i Sverige samt Höganäs-Billesholms aktiebolag. Av dessa ha socialstyrelsen och landsorganisationen tillstyrkt, de övriga avstyrkt anslutning.

Höganäs-Billesholms aktiebolag anför bland annat följande.

För brytningens ostörda fortgång vore det nödvändigt, att större variation av arbetstiden tillätes. Att fastställa en gräns för det antal arbetare, som finge

innefattas under rubriken kontinuerligt arbete, vore meningslöst och i fråga om mindre gruvor, t. ex. Skromberga, orimligt. En internationell lagstiftning, sådan som den ifrågasatta, skulle träffa den svenska stenkolsindustrin proportionsvis hårdare än den motsvarande utländska och framtvinga ytterligare rationalisering.

Delegationen framhåller, i anslutning till bolagets yttrande, i huvudsak följande synpunkter.

Det kunde synas tveksamt, om den ringa förkortning av arbetstiden — antagligen i regel en kvarts timme om dagen — som konventionens tillämpning skulle medföra, komme att bereda arbetarna fördelar, som kunde anses motivera de betänkliga olägenheter och risker, varför bolaget enligt vad bolaget i sitt yttrande anfört skulle utsättas genom konventionens genomförande. Enligt delegationens förmenande måste emellertid från arbetarskyddets synpunkt även en mindre förkortning av gruvarbetarnas arbetstid tillmätas avsevärt värde, varför Sveriges anslutning till konventionen förordades. Dock borde sådan åtgärd icke vidtagas, förrän de förnämsta kolproducerande länderna biträtt konventionen.

Mot delegationens yttrande anmäldes reservation av herrar Söderlund och Heyman, som ansågo att delegationen bort avstyrka Sveriges anslutning till konventionen.

Departementschefen.

Det synes mig icke föreligga någon anledning till annat ståndpunktstagande beträffande den reviderade konventionen än till 1931 års konvention. Sålunda bör enligt min mening Sverige icke ställa sig utanför den tillämnade regleringen. Anslutning bör dock icke ske förrän några av de större kolproducerande länderna ratificerat konventionen. Ehuru jag sålunda i princip är av den uppfattningen, att Sverige bör biträda konventionen, anser jag att med ratifikationsfrågan tillsvidare bör anstå.

För anslutning till konventionen krävas vissa ändringar i gällande arbetstidslagstiftning. Så snart klarhet vunnits rörande de stora kolproducerande ländernas ståndpunkt, torde såväl lagändrings- som ratifikationsfrågan böra upptagas till förnyat övervägande.

Förslaget till konvention (nr 47) angående arbetstidens förkortning till fyrtio timmar i veckan.

Förslagets bestämmelser.

Förslaget innebär en principkonvention, som icke i och för sig kan omsättas i lagstiftning. Det är avsett att utgöra en ram för en serie av specialkonventioner för olika industrier, i vilka konventioner den allmänna principen om 40 timmars arbetsvecka skall i detalj genomföras under hänsynstagande till de särskilda förhållandena inom varje industri.

I ingressen till konventionen anföres som motivering till densamma, att arbetslösheten tagit sådan utsträckning och erhållit sådan varaktighet, att det för närvarande i världen finnas många miljoner av arbetare, utsatta för elände och umbäranden, för vilket tillstånd de icke själva bära ansvaret och varifrån de rättvisligen kunna göra anspråk att bliva befriade, samt att det är önskvärt, att arbetarna såvitt möjligt beredas tillfälle få del av de förmåner, som här-

flyta ur den snabba tekniska utveckling som kännetecknar den moderna industrien.

Ratifikation av konventionen innebär att medlemsstaten förklarar sig gilla dels principen om fyrtiotimmarsveckan, tillämpad på sådant sätt att den icke medför sänkning av arbetarnas levnadsnivå, dels vidtagande eller främjande av åtgärder, som kunna anses ägnade att leda till detta mål. Därjämte förbinder sig medlemmen att i enlighet med detaljföreskrifter, som må kunna meddelas i särskilda konventioner, vilka ratificeras av medlemmen, tillämpa nämnda princip på olika slag av sysselsättningar.

I detta sammanhang må påpekas, att enligt förklaring från auktoritativt håll inom internationella arbetsorganisationen ratifikation av principkonventionen icke medför förpliktelse att ratificera de specialkonventioner beträffande fyrtiotimmarveckan, som kunna komma att antagas av internationella arbetskonferensen.

Gällande bestämmelser.

Gällande bestämmelser i svensk lagstiftning bygga på principen om 8 timmars arbetsdag och 48 timmars arbetsvecka. Beträffande den närmare utformningen av bestämmelserna hänvisar jag till lagen den 16 maj 1930 om arbetstidens begränsning.

Förberedande behandling.

Då frågan om internationell förkortning av arbetstiden såsom medel mot arbetslöshet med förevarande konventionsförslag nu för första gången kommer under avgörande prövning av de svenska statsmakterna, har delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet i sitt utlåtande den 3 december 1935 lämnat en redogörelse för frågans förberedande behandling av i huvudsak följande innehåll.

Inom internationella arbetsorganisationen torde frågan först ha väckts år 1931 av arbetargruppen i internationella arbetsbyråns arbetslöshetskommitté. Vid internationella arbetskonferensens sammanträde år 1932 framlades ett förslag till resolution, vari påyrkades utredning rörande lagstadgat införande av 40-timmarsvecka i alla industriländer. Sommaren 1932 hemställde italienska regeringsrepresentanten i arbetsbyråns styrelse de Michelis, att frågan måtte upptagas till brådskande behandling. Med anledning härav inkallade arbetsbyråns styrelse en teknisk »treparts»-konferens till Genève under januari månad 1933. Under starkt motstånd från arbetsgivarnas sida underkastades frågan härvid en förberedande behandling, åsyftande att bereda internationella arbetskonferensen tillfälle att vid sitt följande sammanträde upptaga frågan antingen till en första diskussion eller till definitiv behandling. Vid sitt sammanträde våren 1933 upptog arbetskonferensen frågan till behandling med tillämpning av den vanliga proceduren med dubbel diskussion.

Till arbetskonferensens sammanträde våren 1934 hade arbetsbyrån utarbetat två förberedande förslag till konventioner angående fyrtiotimmarsveckan, det ena avseende industrien och det andra handel jämte kontorsverksamhet, ett förslag till rekommendation angående upprätthållande av arbetarnas levnadsstandard vid arbetstidsförkortning samt ett förslag till resolution angående den tekniska arbetslösheten. Arbetsgivarerepresentan-

terna vägrade att deltaga i utskottsbehandlingen, och när arbetsbyråns förslag upptogos till plenumbehandling i konferensen förklarade arbetsgivaregruppen, att den med undantag för det italienska arbetsgivarombudet icke ämnade deltaga i överläggningar eller omröstningar rörande de särskilda bestämmelserna i förslagen. Vid omröstningarna erhölls ej heller, då även ett flertal regeringsombud avhöllo sig från att rösta, föreskrivet röstdeltagande (kvorum). Dock antogs slutligen ett av de Michelis framlagt förslag till resolution, vari arbetsbyrån anmodades att insamla ytterligare upplysningar och dess styrelse att uppföra frågan på dagordningen för ett följande sammanträde av arbetskonferensen. Härvid framkastades tanken på en konvention, som skulle möjliggöra ett progressivt tillvägagångssätt för arbetstidens förkortande inom olika grenar av näringslivet.

På hösten 1934 beslöt arbetsbyråns styrelse att uppföra frågan på dagordningen för 1935 års arbetskonferens. Sedan styrelsen bestämt, vilka verksamhetsområden i första rummet skulle bli föremål för den tillämnade regleringen, utarbetade arbetsbyrån särskilda rapporter rörande dessa. Vidare utarbetades ett förslag till resolution angående arbetstidens förkortning, vilken var avsedd att utgöra en gemensam grundval för specialkonventionerna, samt ett resolutionsförslag angående arbetslönernas anpassning.

Vid 1935 års konferenssammanträde framlades jämte dessa resolutionsförslag serier av diskussionspunkter eller förberedande konventionsförslag angående arbetstidens förkortning vid offentliga arbeten, inom järn- och stålindustrin, vid hus-, väg- och vattenbyggnadsarbeten, i buteljglasbruk och i kolgruvor. Arbetargruppen vidhöll emellertid kravet på en allmän 40-timmarskonvention och efter vidlyftiga diskussioner i utskott, vari arbetsgivarerepresentanter utom från Italien och Amerikas Förenta Stater icke deltogo, och i plenarsammanträden antogs vid den slutliga omröstningen med 79 röster mot 30 det nu föreliggande konventionsförslaget.

Förslaget till resolution angående arbetslönernas anpassning för att hindra att arbetarnas levnadsstandard sänkes vid förkortning av arbetstiden blev även föremål för åtskillig diskussion och underkastades vissa förändringar. I den av konferensen antagna resolutionen anmodas regeringarna att vidtaga lämpliga anordningar till säkerställande, att varje anpassning av lönerna såvitt möjligt sker medelst direkta förhandlingar mellan vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer, samt vidare att efter samråd med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer vidtaga eller främja lämpliga anordningar, som i fall överenskommelse mellan parterna ej kan ernås möjliggöra för den ena eller andra parten att hänskjuta tvisten till organ, som äga befogenhet att behandla lönefrågor; där sådana organ saknas böra de upprättas.

Beträffande Sveriges deltagande i den internationella behandlingen av 40-timmarsfrågan anför delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet i huvudsak följande.

På den i januari 1933 hållna förberedande konferensen förklarade det svenska regeringsombudet, att regeringen vore gynnsamt stämd gentemot internationella arbetsbyråns ifrågavarande aktion men framhöll bland annat tillika, att Sveriges anslutning till den åsyftade konventionen vore beroende av att motsvarande åtgärd vidtoges av vårt lands mera betydande konkurrenter å världsmarknaden samt att nivån för arbetarnas löneinkomster hölles uppe.

Å internationella arbetskonferensens sammanträde år 1933 förklarades å svenska regeringens vägnar, att regeringen vidhölle sin tidigare angivna ställning i frågan och vore beredd att medverka till den viktiga och svåra reformens genomförande, dock under samma villkor som förut angivits.

I sitt svar på ett av arbetsbyrån hösten 1933 utsänt frågeformulär förklarade regeringen att den, med hänsyn till att intet möjligen verksamt medel mot arbetslösheten finge lämnas oprövat, vore beredd att ansluta sig till den ifrågasatta reformen.

Vid 1934 års konferenssammanträde beklagade första svenska regeringsombudet, att de för konferensen framlagda förslagen icke lämnade någon tillfredsställande garanti för arbetsförtjänstens upprätthållande och att de under utskottsbehandlingen blivit förändrade på sätt som äventyrade ratifikation från Sveriges sida. Med hänsyn till reformens syfte och vikt skulle likväl de svenska regeringsombuden rösta till förmån för densamma. Det resolutionsförslag rörande fortsatt behandling av frågan om arbetstidens förkortning, som, då kvorum icke kunnat erhållas för beslut om konventionsförslagen, frambars vid konferensen, understöddes av de svenska regeringsombuden.

På det senaste sammanträdet av arbetskonferensen, i juni 1935, förklarades under den allmänna debatten om det förberedande förslaget till principkonvention om 40-timmarsveckan å svenska regeringens vägnar, att regeringen gillade nämnda princip men för sin anslutning vidhölle sina två förut omtalade förbehåll, nämligen beträffande arbetsförtjänstens upprätthållande och anslutning jämväl av de mera betydande konkurrentländerna. Vidare framhölls i detta sammanhang bland annat, att resolutionsförslaget angående upprätthållandet av arbetarnas levnadsnivå överensstämde med regeringens uppfattning. Slutligen påpekades även, att de svenska regeringsombudens beslut att rösta för ifrågavarande konventionsförslag underlättats genom den från auktoritativt håll lämnade förklaringen, att ratificering av den allmänna principkonventionen icke skulle medföra förpliktelse att ratificera de specialkonventioner, som eventuellt kunde komma att antagas av internationella arbetskonferensen.

Yttranden.

Då frågan, såsom förut nämnts, hösten 1932 upptagits till behandling av internationella arbetsbyrån, blev delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet anmodad att avgiva yttrande över en inom arbetsbyrån utarbetad rapport i ämnet. Delegationen inhämtade yttranden i frågan från ett större antal ämbetsverk, andra offentliga institutioner samt arbetsgivar- och arbetarorganisationer. Av det inkomna materialet framgick i huvudsak, att ämbetsverken, de övriga offentliga institutionerna samt arbetsgivarorganisationerna ställde sig tveksamma eller mer eller mindre skarpt avvisande till den ifrågasatta åtgärden. Arbetarnas organisationer yttrade sig visserligen i regel till förmån för densamma, men icke så få av dem gåvo uttryck åt en viss tvekan om reformens verkan och nytta. Endast under förutsättning att arbetsförtjänsten upprätthölls förklarade sig landsorganisationen kunna giva sin anslutning till förslaget om 40-timmarsveckans införande. I sitt eget den 23 december 1932 avgivna yttrande sökte delegationen klarlägga åtgärdens verkningar under de olika förutsättningarna av en kortvarig respektive permanent arbetstidsförkortning samt inom verksamhetsområden av olika karaktär. Härvid kom delegationen till den slutsatsen, att en kortvarig dylik anordning med hänsyn till bland annat det redan i stor utsträckning tillämpade korttidsarbetet samt de i många fall med arbetsstyrkans ökning förbundna betydande svårigheterna och kostnaderna sannolikt ej skulle leda till

några mera avsevärda resultat i avseende å arbetslöshetens lindrande. Vid en permanent arbetstidsförkortning skulle de för en ökad arbetsstyrkas användande erforderliga förändringarna finnas mera motiverade, och även å arbetsställen med korttidsarbete skulle arbetstidsförkortningen eventuellt öva inverkan, nämligen på det sättet att densamma vid förbättring av konjunkturerna skulle hindra arbetsgivarna att förlänga arbetstiden och förmå dem att i stället öka arbetsstyrkan. Detta resultat komme emellertid med all sannolikhet att i väsentlig mån motverkas av de skärpta mekaniserings- och andra rationaliseringssträvanden, vartill arbetstidsförkortningen enligt mångstämmiga uttalanden skulle giva anledning. En framtvungen arbetstidsförkortning komme vidare nära nog alltid att förorsaka ökade driftskostnader med åtföljande produktionsfördyring och höjning av prisnivån. Dessa oförmånliga konsekvenser skulle givetvis ytterligare göra sig gällande, om arbetstidsförkortningen förbundes med lönekompensation.

Beträffande frågan om lönekompensation påpekade delegationen i nämnda yttrande, att tryggandet av rätt till sådan kompensation förutsatte lagstiftning, som ej gärna kunde gå ut på annat än fastställande av minimilöner — en åtgärd som med hänsyn till den omfattning ett dylikt lönesystem skulle få och betänkligheterna mot att övergiva den avtalsbestämda lönesättningen icke syntes kunna ifrågakomma till förverkligande.

Särskilt med tanke på de stora exportindustrierna uttalade delegationen farhågor för att näringslivet skulle utsättas för en stark belastning utan att det med arbetstidsförkortningen åsyftade målet skulle vinnas. Tvivelaktigt vore också, om det internationella samförstånd, som vore en oeftergivlig förutsättning, kunde påräknas komma till stånd.

I flera yttranden vid olika tidpunkter under frågans fortsatta behandling har delegationen vidhållit sina betänkligheter mot det ifrågasatta genomförandet av 40-timmarsveckan.

I sitt yttrande den 3 december 1935 över det nu föreliggande konventionsförslaget anför delegationen i huvudsak följande.

Man kan väl fråga sig, om det kan vara välbetänkt att till motverkande av en så konjunkturbetonad företeelse som arbetslösheten fastlägga arbetstiden för en längre framtid.

Beträffande erfarenhetens vittnesbörd i fråga om arbetstidsförkortning som medel mot arbetslöshet ligger det givetvis nära till hands att söka upplysning i de utredningar, som verkställdes rörande verkningarna av 8-timmarsdagens införande här i landet 1920. Någon mera allsidig statistisk belysning av denna åtgärds verkningar i vad arbetarantalet angår ha dessa utredningar emellertid på grund av förändrade förhållanden i andra avseenden icke ansetts kunna lämna. Av utredningarna framgår likväl tydligt, att företagen i stort sett sökt kompensera arbetstidens förkortning genom en omfattande rationalisering. Industristatistikens siffror för arbetarantalet för t. ex. åren 1919, 1921, 1923 och 1925 eller respektive 392,911, 328,416, 358,083 och 391,692 visa ej heller någon ökning. Även det stora sociala experimentet i Amerikas Förenta Stater under de senare åren förefaller peka i samma riktning. Oaktat en synnerligen kraftig och omfattande förkortning av arbetstiden i förening med lönekompensation synes arbetslösheten i alldeles övervägande

mån kvarstå, och detta fastän den allmänna konjunkturförbättringen i världen icke lär ha lämnat det amerikanska näringslivet oberört.

Huruvida någon mera allmän anslutning till 40-timmarsveckan kan förväntas från andra länders sida, torde vara ganska tvivelaktigt. Tyskland står utanför internationella arbetsorganisationen. Vid omröstningen rörande förslaget till principkonvention avhöllo sig ett betydande antal regeringsombud från att rösta, däribland regeringsombuden från England, Kanada, Finland, Indien, Japan, Jugoslavien, Rumänien, Ungern och Österrike.

Det nu ifrågasatta progressiva förverkligandet av arbetstidsförkortningen kunde giva upphov åt svåra orättvisor och starka klagomål. Från många håll har även gjorts gällande, att dylik partiell tillämpning skulle förorsaka svårartade konflikter på arbetsmarknaden. Det ifrågavarande tillämpningssättet skulle även giva anledning till orättvisor i förhållande till olika medlemsstater. De olika slagen av verksamhet äro nämligen ofta av mycket skiftande betydelse för de skilda staterna. Exempel härpå lämnar järn- och stålindustrien, som är en av Sveriges viktigaste industrigrenar men i övriga nordiska länder spelar en ganska underordnad roll. Mot det progressiva tillämpningssättet kan även med hänsyn till den ofta förekommande blandningen av olika slag av verksamhet anmärkas, att det i många fall måste möta avsevärda svårigheter att distinkt och lämpligt avgränsa de slag av verksamhet, som skola hålla kortare arbetstid.

Om lämpligheten av arbetstidsförkortning som medel mot arbetslöshet under nuvarande förhållanden på den svenska arbetsmarknaden yttrar delegationen vidare bland annat följande.

När frågan om internationell förkortning av arbetstiden såsom medel mot arbetslösheten först togs upp till egentlig behandling eller hösten 1932 uppgick antalet hjälpsökande arbetslösa i vårt land enligt arbetslöshetskommissionens månadsrapporter för oktober till 123,584, för november till 146,981 och för december till 161,155; det genomsnittliga antalet hjälpsökande för året stannade dock vid 113,907. Fackföreningarnas arbetslöshet i procent av medlemsantalet uppgavs för samma månader till respektive 22.1, 24.1 och 31.0 samt för året till 22.4. År 1933 var det genomsnittliga antalet hjälpsökande enligt arbetslöshetskommissionens rapporter 164,054, och nådde antalet hjälpsökande kulmen under mars med 186,561. Det genomsnittliga procenttalet för fackföreningarnas arbetslöshet under 1933 uppgick till 23.3 och uppgavs det högsta procenttalet eller 28.8 för januari. Under 1935 års nio första månader har arbetslösheten minskat, enligt arbetslöshetskommissionens rapporter från 93,419 hjälpsökande till 41,190, och enligt fackföreningarnas uppgifter från 22.5 till 10.9 procent. Under oktober månad 1935, då den vanliga säsongförsämringen av arbetstillgången inträdde, steg antalet hjälpsökande enligt arbetslöshetskommissionens rapport till 47,045.

De av socialstyrelsen kvartalsvis företagna enquêterna rörande tillgången på arbetskraft ha jämväl lämnat resultat, som tyda på stark förbättring av arbetsmarknaden. Från att för första kvartalet 1933 av tillfrågade arbetsgivare 0.3 procent förklarat det råda brist på arbetskraft, 27.6 procent det finnas tillräcklig tillgång därpå och 72.1 procent det vara överflöd därav, utgjorde för tredje kvartalet 1935 motsvarande procenttal: 10.9, 62.2 och 26.9. En annan av socialstyrelsen under de senare åren regelbundet företagen enquête, rörande förekomsten under viss vecka i november månad av arbetstidsförkortning m. m., utvisar bland annat, att av hela det antal arbetare, som voro sysselsatta, antalet arbetare inom den egentliga industrien med förkortad arbetstid (inkl. permitterade) uppgick: 1932 till omkring 40 procent, 1933 till omkring 25 procent, 1934 till 9.6 procent och 1935 (enligt preliminär

beräkning) till cirka 7 procent. Den genomsnittliga veckoarbetstiden för samtliga av denna undersökning berörda industriarbetare, sysselsatta under redovisningsveckan, utgjorde år 1932 43.5 timmar, år 1933 46.0 timmar, år 1934 47.0 timmar och 1935 47.5 timmar. Av undersökningen har även framgått, att inom industrien antalet övertidstimmar i procent av samtliga utgjorda arbetstimmar uppgick år 1934 till 1.3 och år 1935 till 2.3.

Till belysande av arbetstidsförhållandenas förändring har delegationen även begärt och från arbetsrådet fått mottaga vissa uppgifter rörande de medgivanden till övertidsarbete, som arbetsrådet enligt 7 § 3 mom. i lagen om arbetstidens begränsning äger att lämna i fall av trängande behov. Enligt dessa uppgifter beviljades dylika tillstånd under tredje kvartalet

år 1933	för	sammanlagt	501	arbetare	och	avseende	43,542 timmar
» 1934	»	»	2,113	»	»	»	161,135 »
» 1935	»	»	2,836	»	»	»	205,808 »

Som av ovanstående uppgifter kan utläsas har under den senaste tiden på sina håll förekommit en icke alldeles obetydlig brist på arbetskraft. Detta förhållande bekräftas även av den offentliga arbetsförmedlingen, som i sina rapporter omnämnt fall av sådan brist inom jordbruket, den mekaniska verkstadsindustrien och byggnadsverksamheten. Beträffande sistnämnda verksamhet har till och med inträffat, att import av utländsk arbetskraft måst tillgripas.

Med hänsyn till det sålunda angivna läget på arbetsmarknaden torde det enligt delegationens mening, oberoende av vad som principiellt kan anföras, åtminstone för närvarande icke gärna kunna ifrågakomma att här i landet till motverkande av arbetslösheten påbjuda någon förkortning av arbetstiden.

Beträffande principkonventionens rättsliga karaktär yttrar delegationen bland annat följande.

Konventionens artikel 1, vari konventionens väsentliga innehåll återfinnes, sönderfaller i två till sin rättsliga karaktär olikartade delar, nämligen en principdeklaration och en utfästelse. Deklarationen är tydligtvis främmande för den internationella reglering av arbetsförhållandena, som avses i Versaillesfördraget. Av flera bestämmelser i nämnda fördrag, såsom i dess artikel 405 mom. 5 och 7 samt artiklarna 407 och 408, framgår nämligen, att man tänkt sig, att konventionerna skola omsättas i lagstiftning eller förverkligas på annat sätt.

Senare delen av artikel 1, vilken utgör en utfästelse, har förklarats icke vara rättsligt bindande; detta förhållande torde väsentligen ha kommit till uttryck i förbehållet »vilka ratificeras av medlemmen». Utfästelsens bristande rättskraft synes dock icke tydligt framträda, och man torde med skäl kunna förvänta, att de som äro intresserade av 40-timmarsveckans allmänna tillämpning, skola åberopa förevarande konvention till stöd för sina krav. Med sådan tolkning, vilken möjligen kunde komma att fastslås genom praxis, skulle utfästelsens godtagande uppenbarligen kunna leda till konsekvenser, som nu icke kunna överblickas.

Mot delegationens avstyrkande beslut anmäldes reservation av herr Edvard Johanson, som ansåg, att delegationen bort tillstyrka ratifikation av konventionen.

Reservation anmäldes jämväl av herr Sigfrid Hansson, som anförde följande:

Det effektivaste sättet att bekämpa arbetslösheten är att skapa arbetstillfällen. Åtgärder i syfte att *fördela* arbetstillfällena erbjuda ur arbetslöshets-

politisk synpunkt ett andrahandsintresse. Såsom förhållandena för närvarande gestalta sig och sannolikt komma att te sig under lång tid framåt, torde sådana åtgärder likväl vara av behovet påkallade. Bland dem är arbetstidsbegränsningen den närmast till hands liggande. Genomförandet av en arbetstidsbegränsning i arbetslöshetsbekämpande syfte torde visserligen lämpligast böra ske på grundvalen av mellan arbetsgivare- och arbetareorganisationerna i de olika länderna upprättade avtal, varvid statsmakterna böra lämna sin medverkan, men med hänsyn till arbetstidens betydelse för konkurrensen länderna emellan är det önskvärt, att en internationell överenskommelse träffas i form av en *principkonvention*. Enligt min mening bör därför Sverige giva sin anslutning till det föreliggande förslaget till konvention angående arbetstidens förkortning till fyrtio timmar i veckan.

Departementschefen.

Frågan om arbetstidens förkortning till fyrtio timmar i veckan har aktualiserats på grund av den omfattande arbetslösheten under de senaste depressionsåren. Stundom har kravet på sådan förkortning av arbetstiden inneburit allenast ett förslag till ny fördelning av tillgängliga arbetstillfällen, innebärande att de fullt sysselsatta arbetarna skulle avstå en del av sin arbetstid och därmed motsvarande arbetsförtjänst till arbetare som eljest finge gå arbetslösa. En dylik anordning kan vara motiverad under en period av svårartad arbetslöshet. Jag erinrar om ett till tankegången liknande förslag, som på min föredragning underställdes 1933 års riksdag och avsåg arbetstiden vid vissa av de arbeten som skulle igångsättas med offentliga medel till lindrande av arbetslösheten. Förslaget blev dock i denna del icke av riksdagen antaget.

En legal reduktion av arbetstiden till fyrtio timmar åsyftande allenast att göra befintliga eller planerade arbetstillfällen drygare med hänsyn till antalet arbetare, vilka därigenom kunna beredas sysselsättning, men som icke är förbunden med lönekompensation, kan under mera normala konjunkturer icke betraktas såsom eftersträvansvärd. Vad beträffar det nuvarande arbetslöshetsläget i Sverige, är det icke för närvarande så svårartat att därutav påkallas åtgärder för en arbetstidsförkortning av denna innebörd.

Det föreliggande förslaget till konvention har visserligen motiverats av den omfattande arbetslösheten, men bygger icke på den nyss refererade tankegången. Enligt konventionens ingress, vari ändamålet med densamma antydes, är det »önskvärt, att arbetarna såvitt möjligt beredas tillfälle få del av de förmåner, som härflyta ur den snabba tekniska utveckling, vilken kännetecknar den moderna industrien». Vidare förklaras i artikel 1, att anslutning till konventionen innebär ett gillande av principen om fyrtiotimmarsveckan, »tillämpad på sådant sätt, att den icke medför sänkning av arbetarnas levnadsnivå». Det är alltså icke fråga om införande av en temporär arbetstidsförkortning, i syfte allenast att de inom industrin sysselsatta arbetarna skola avstå från en del av arbetstillgången och motsvarande inkomstmöjligheter till förmån för de arbetslösa.

Konventionsförslaget innebär i stället ett fortsättande på den väg som den internationella arbetsorganisationen slagit in på genom konventionen om åttatimmarsdagen. Den tekniska utvecklingen under tiden efter 1920 i de industriellt mera utvecklade länderna har ansetts innefatta sådana framsteg,

att en förkortning av arbetstiden ned till fyrtio timmar per vecka skulle kunna ske utan att i försämrande riktning påverka den allmänna levnadsstandarden.

Å andra sidan har den internationella arbetskonferensen icke funnit det rådligt att på en gång taga detta steg genom uppställandet av konkreta regler om arbetstidens förkortning inom bestämda arbetsområden. I stället har ett konventionsförslag utformats, som i själva verket endast har karaktären av en principdeklaration till förmån för fyrtiotimmarsveckan. Anledningen till denna egenartade form för konvention torde ha varit uppfattningen att man bör framgå med viss försiktighet och söka vinna allmän anslutning till själva principen från de olika staternas sida, innan konkreta lagstiftningsåtgärder ifrågasättas. Ratifikation av konventionen innebär ett gillande av principdeklarationen från den ratificerande statens sida. Men beträffande principens tillämpning på olika slag av sysselsättningar hänvisas i konventionstexten till specialkonventioner, vilka bliva bindande först genom särskild ratifikation. Anslutning till principkonventionen berövar icke en stat dess fria prövningsrätt i fråga om ratifikation av blivande specialkonventioner om principens praktiska förverkligande. Betydelsen av att en stat ratificerar principkonventionen kan anses ligga däri att staten i fråga utfäster sig att understödja frågans fortsatta behandling inom internationella arbetsorganisationen och förklarar sig gilla vidtagande eller främjande av åtgärder avseende förkortning av arbetsveckan till fyrtio timmar. Vid prövning av sådana åtgärder må givetvis hänsyn tagas till förhållandena i andra länder och till vikten av att en arbetstidsförkortning genomföres samtidigt i alla de länder, som mera allvarligt konkurrera med varandra på världsmarknaden, så att icke följden av ifrågasatta konkreta åtgärder blir en förskjutning i produktionskostnader till nackdel för de länder som genomföra den reducerade arbetstiden, med åtföljande risk för en ökning av arbetslösheten i dessa länder.

De synpunkter som varit ledande vid arbetskonferensens beslut angående konventionsförslagets utformande ha under överläggningarna i Genève i huvudsak biträtts av svenska regeringens ombud. Med hänvisning till konventionens karaktär av principuttalande och under erinran att framtida praktiska statsåtgärder till förverkligande av fyrtiotimmarsveckan kräva särskild prövning och särskilda beslut av de svenska statsmakterna, förordar jag att den föreliggande principkonventionen av Sverige ratificeras.

Förslaget till konvention (nr 48) angående upprättande av ett internationellt system för bevarande av rättigheter, grundade på invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring.

Förslagets bestämmelser.

Konventionsförslaget åsyftar att mellan de medlemsstater inom internationella arbetsorganisationen, som ratificera konventionen, upprätta ett system för att åt arbetare, som flytta från ett land till ett annat, bevara rättigheter, som äro under förvärvande eller redan blivit förvärvade, hos inrättningar för obligatorisk invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring. Vad angår de

tekniska detaljerna i detta system hänvisar jag till artiklarna 2—16 i konventionsförslaget.

Artikel 17 i konventionsförslaget föreskriver, att medlemsstat, som ratificerar konventionen, förbinder sig att, därest den icke redan gjort det, inom tolv månader från ratifikationen *antingen* för flertalet löntagare inom industriella företag och handelsföretag upprätta obligatorisk försäkring, som giver rätt till pension senast vid sextiofem års ålder, *eller* för en väsentlig del av löntagarna inom dylika företag upprätta obligatorisk försäkring, som täcker invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsriskerna.

Varje till konventionen ansluten medlemsstat skall enligt artikel 18 behandla medborgare i andra medlemsstater på samma sätt som egna medborgare såväl i avseende å anslutning till obligatorisk försäkring som i avseende å försäkringsprestationer, därunder inbegripna pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, som utgå av allmänna medel. Medlemsstat kan dock förbehålla sina medborgare dylika förmåner då de allenast tilldelas försäkrade, som överskridit viss ålder vid tiden för ikraftträdande av lagstiftningen angående den obligatoriska försäkringen.

Medlemsstater, som ratificerat konventionen, ha rätt att överenskomma om avvikelser därifrån genom särskilda avtal, som dock ej må beröra utom avtalet stående medlemsstaters rättigheter eller skyldigheter och som skola på positivt sätt reglera bevarandet av rättigheter, som äro under förvärvande eller redan blivit förvärvade, och detta under villkor, som i stort sett äro minst lika gynnsamma som de, vilka föreskrivas i konventionen.

Gällande bestämmelser.

Den svenska pensionsförsäkringen enligt lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring och även enligt den nya lagen den 28 juni 1935 om folkpensionering, vilken senare lag träder i kraft den 1 januari 1937, omfattar ej dödsfallsförsäkring utan utgör en kombinerad invaliditets- och ålderdomsförsäkring, som i huvudsak inbegriper alla i riket mantalsskrivna personer, sålunda ej blott löntagare. Nämnda lagar föreskriva avgiftsplikt och grundlägga därigenom rätt till pension, utgående vid varaktig arbetsoförmåga eller senast vid fyllda 67 år. Pensionsförmånerna, utgörande enligt den nya lagen dels grundpension på grund av erlagda avgifter och dels tilläggspension, utgående enligt behovsprövning och av allmänna medel, äro förbehållna svenska medborgare. Konungen äger dock enligt 37 § i den nya lagen under förutsättning av ömsesidighet träffa överenskommelse med främmande makt i fråga om lagens tillämpning å dess undersåtar.

Förberedande behandling.

Konventionsförslaget har genomgått den sedvanliga förberedande behandlingen. Efter en första diskussion vid internationella arbetskonferensen år 1934 tillställdes medlemsstaternas regeringar ett frågeformulär. I svaret på detta av den 17 november 1934 framhöll den svenska regeringen bland annat, att vårt lands lagstiftning på ifrågavarande område icke omfattar dödsfallsförsäkring och i övrigt väsentligt skiljer sig från motsvarande lagstiftning i

flertalet andra länder, samt att Sverige icke slutit några avtal med de syften, som med ifrågavarande reglering avses, och alltså saknar erfarenhet på området. Upprättande av ett internationellt system i ifrågavarande syfte förordades dock.

I den slutliga omröstningen vid internationella arbetskonferensens sammanträde i juni 1935 antogs konventionsförslaget med samtliga avgivna röster.

Yttrande.

Över konventionsförslaget har utlåtande avgivits av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, vilken inhämtat yttrande av pensionsstyrelsen.

Pensionsstyrelsen hänvisar till det samband, som råder mellan nu föreliggande konventionsförslag och de konventionsförslag rörande obligatorisk ålderdoms-, invaliditets- och dödsfallsförsäkring, vilka antogos vid arbetskonferensens sammanträde år 1933 och framlades för riksdagen i proposition nr 138 till 1934 års riksdag. Pensionsstyrelsen påpekar även, att konventionen i artiklarna 17 och 18 uppställer krav, som varken vår ännu gällande lag om allmän pensionsförsäkring eller den nya lagen om folkpensionering uppfyller. Förutsättningar för ratifikation av nu ifrågavarande förslag till konvention synas därför för närvarande ej vara för handen.

Delegationen framhåller, att den internationella arbetsorganisationen med denna konvention synes ha velat lägga slutstenen till det system av internationell reglering av socialförsäkringens olika grenar, vilket organisationen under årens lopp byggt upp. För vårt lands del synes emellertid, åtminstone för närvarande, då såväl Norge som Finland sakna motsvarighet till vår pensionsförsäkring och starka restriktioner över snart sagt hela världen i hög grad förhindra folkutbytet länderna emellan, konventionen icke kunna tillerkännas någon större praktisk betydelse. Delegationen hänvisar vidare till pensionsstyrelsens förutnämnda yttrande angående artiklarna 17 och 18 i konventionsförslaget. Vad den senare artikelns bestämmelser om likställighet mellan in- och utländska medborgare angår, synes dock den nya lagen med sitt bemyndigande i 37 § bereda möjlighet till uppfyllelse. Beträffande de i artikel 17 angivna alternativa kraven synes det delegationen, med hänsyn till konventionens relativt ringa betydelse för Sverige och den avsevärda kostnad för statsverket ett tillgodoseende av någotdera av nämnda krav skulle medföra, icke för närvarande kunna ifrågakomma att vidtaga någon åtgärd för vårt lands anslutning till konventionen.

Mot delegationens beslut anmäldes reservation av herr Edvard Johanson, som ansåg att delegationen bort förorda sådan lagändring, att konventionen kunde ratificeras för Sveriges del.

Departementschefen.

Enär vårt lands anslutning till konventionen skulle kräva en betydande förändring av den svenska obligatoriska folkpensioneringen och då denna helt nyligen varit föremål för revision, anser jag mig icke för närvarande kunna förorda ratifikation av konventionen.

Rekommendationen (nr 45) angående ungdomsarbetslösheten.

Rekommendationens bestämmelser.

Rekommendationen innebär en hemställan till medlemsstaterna att vid bekämpandet av ungdomsarbetslösheten tillämpa vissa principer. Dessa avse i huvudsak minimiåldern för skolpliktens upphörande, minimiåldern för användande till arbete, anordnande av allmän undervisning och yrkesundervisning, anordningar för utnyttjande av de unga arbetslösas ledighet och social hjälp åt dem, upprättande av särskilda centra för sysselsättning och anordnande av särskilda offentliga arbeten för unga arbetslösa samt åtgärder beträffande arbetsförmedling, yrkesrådgivning och främjande i andra former av möjligheterna för normal anställning. Slutligen rekommenderas upprättande av särskild statistik över ungdomsarbetslösheten samt statistik rörande antalet skolpliktiga barn, som använts till arbete utom skoltiden.

Minimiåldern för skolpliktens upphörande och minimiåldern för användande till arbete böra enligt rekommendationen fastställas till lägst 15 år. Genom samarbete mellan skol- och arbetsförmedlingsmyndigheterna samt inrättningarna för arbetslöshetsförsäkring bör för minderåriga — varmed förstås personer under 18 år — som överskridit den normala skolåldern men icke funnit lämplig sysselsättning, vidtagas anordningar för fortsatt deltagande i heltidsundervisningen i de fall, där skolans organisation det medgiver. Därjämte böra åtgärder vidtagas för att uppmuntra minderåriga att efter skolpliktens upphörande följa heltidsundervisningen i »sekundär»- eller tekniska skolor samt deltaga i kompletterande kurser, innefattande allmän och yrkesundervisning. Dylik undervisning skulle vara mer eller mindre obligatorisk.

Åtgärderna för främjande av de unga arbetslösas undervisning böra åtföljas av åtgärder till möjliggörande för dem att väl utnyttja sin ledighet, såsom upprättande av centra för rekreation och fysisk fostran, läsesalar m. m.

Beträffande särskilda sysselsättningscentra för unga arbetslösa i åldern 18—24 år med uppgift icke att giva yrkesutbildning utan att bereda arbete under andra än normala anställningsvillkor böra vidtagas säkerhetsåtgärder till förekommande att dessa särskilda villkor obehörigen utnyttjas. Anlitandet av dylika sysselsättningscentra bör vara fullt frivilligt, och centra böra ej tjäna militär utbildning. Dessutom böra anordnas särskilda offentliga arbeten, anpassade efter de unga arbetslösas ålder och yrke.

Den offentliga arbetsförmedlingen bör innefatta särskilda lokala och centrala organ för arbetsförmedling åt ungdom under 18 år. Dessa organ böra ha en avdelning för yrkesrådgivning eller vara samordnad med någon institution för sådan. Arbetsgivarna böra åläggas att till ungdomsarbetsförmedlingen anmäla dels lediga platser för unga personer och dels antagandet av dylika personer, vilket skett utan anlitande av nämnda organ.

Gällande bestämmelser beträffande skolplikt samt åtgärder mot ungdomsarbetslösheten i Sverige.

För Sveriges vidkommande är för närvarande minimiåldern för skolpliktens upphörande — i vad angår heltidsundervisning — i regel 14 år. Dess höjande

genom införande av ett sjunde skolår är ifrågasatt i det betänkande och förslag angående obligatorisk sjuårig folkskola, som avgivits av inom ecklesiastikdepartementet tillkallade sakkunniga (statens offentliga utredningar 1935: 58).

Åtskilliga av den mångfald åtgärder till ungdomsarbetslöshetens bekämpande, som rekommendationen förordar, ha redan vunnit tillämpning i Sverige. De former, under vilka arbetslöshetshjälpen för unga arbetslösa här bedrivits, äro kursverksamhet, statliga arbetsläger, vilka anordnats i statens arbetslöshetskommissions egen regi, statskommunala arbetsläger i lokalt hjälporgans regi med statsbidrag genom arbetslöshetskommissionen, statliga ungdomsreservarbeten, statskommunala ungdomsreservarbeten samt arbetskolonier, vilka för utbildning främst i jordbruksarbete i begränsad omfattning anordnats av kommuner och sammanslutningar med statsbidrag.

Vad angår speciell arbetsförmedling för ungdom ha med stöd av statsbidrag under senare år tillkommit särskilda avdelningar för ungdomsförmedling i ett antal större kommuner i riket och även på de orter, där säranordningar icke tillskapats, har man sökt att inom arbetsförmedlingens ordinarie ram tillgodose förmedlingsbehovet för den minderåriga och unga arbetskraften. Sedan lag om offentlig arbetsförmedling trätt i kraft den 1 januari 1935, torde man kunna räkna med en fortsatt utbyggnad vid arbetsförmedlingskontoren av särskilda anordningar för yrkesval och ungdomsförmedling.

Från och med juni 1934 redovisas i statens arbetslöshetskommissions rapporter antalet arbetslösa, respektive hjälpta, i åldern 16—21 år särskilt för sig. I samband med allmänna statistiska undersökningar rörande arbetslösheten ha även utredningar rörande ungdomsarbetslösheten verkställts, den första per den 30 november 1933.

Förberedande behandling.

På våren 1935 utsände arbetsbyrån en rapport över ungdomsarbetslösheten, avfattad på sådant sätt att den beredde internationella arbetskonferensen tillfälle att välja mellan det normala behandlingssättet, d. v. s. med dubbel diskussion, eller att med hänsyn till ärendets brådskande natur upptaga detsamma till definitiv behandling redan vid 1935 års konferenssammanträde. Över rapporten avgavs den 14 maj 1935 ett utlåtande av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, som i ärendet inhämtat yttranden från ett flertal myndigheter och organisationer, vilka övervägande funno rekommendationsförslagets flesta punkter beaktansvärda. Delegationen anförde som allmänt omdöme om förslaget, att det knappast erbjöde några mera betydande nyheter. Man syntes vid förslagets utarbetande ha lagt sig vinn om att medtaga alla de anordningar och regler, som skäligen kunde ifrågakomma såsom ägnade att tjäna rekommendationens syfte. Denna strävan till fullständighet hade medfört, förutom en för här ifrågavarande slag av reglering mindre önskvärd vidlyftighet, att i förslaget upptagits ett flertal bestämmelser, som antingen på grund av sin mera allmängiltiga innebörd eller med hänsyn till sina vittgående konsekvenser ej lämpligen syntes kunna prövas i förevarande, mera speciella sammanhang.

Vid 1935 års konferenssammanträde valde konferensen att definitivt behandla ärendet i endast en diskussion. Den nu föreliggande rekommendationen antogs vid den slutliga omröstningen med samtliga avgivna röster.

Konferensen antog även en resolution, i vilken arbetsbyråns styrelse uppmanades bland annat att uppsätta på dagordningen för ett nära följande konferenssammanträde revision av de konventioner, som bestämma minimiåldern för inträde i arbete i syfte att höja denna ålder till 15 år.

Yttrande.

Över rekommendationen angående ungdomsarbetslösheten har utlåtande avgivits av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, som påpekar, att ungdomsarbetslösheten, särskilt i de lägre årsklasserna och i städerna, gått starkt tillbaka. Totala antalet hjälpsökande arbetslösa i åldern 16—25 år, som enligt arbetslöshetskommissionens statistik den 30 november 1933 uppgick till 57,400, utgjorde sålunda den 31 juli 1935 endast 10,600. Åldersgruppen 16—21 år av samma kategori arbetslösa innefattade den 30 november 1933 29,300 personer men räknade i september 1935 blott 3,800.

Delegationen anmärker, att rekommendationen innehåller uppmaningar till upprättande och insändande till arbetsbyrån av statistiska rapporter, vilkas utarbetande med all sannolikhet skulle visa sig mycket betungande.

Departementschefen.

Rekommendationens bestämmelser böra, i den mån desamma icke redan vunnit tillämpning i vårt land, tagas under övervägande vid anordningar från det allmännas sida till motverkande av ungdomsarbetslösheten. Det torde emellertid icke vara erforderligt, särskilt med hänsyn till ungdomsarbetslöshetens starka nedgång under senare år, att för närvarande påkalla några särskilda åtgärder från statsmakternas sida med anledning av rekommendationen. Frågan om minimiåldern för skolpliktens upphörande lärer bliva föremål för behandling i annat sammanhang.

Förslaget till konvention (nr 49) angående förkortning av arbetstiden i buteljglasbruk.

Förslagets bestämmelser.

Förslaget äger tillämpning å personer, som i glasbruk, där buteljer tillverkas medelst automatiska maskiner, arbeta i varandra avlösande skiftlag och användas vid gasgeneratorer, vannor, automatiska maskiner eller kylugnar eller till förrättningar, som sammanhänga med nu nämnda arbeten. Med avseende å tillämpningen inbegripas under beteckningen buteljer liknande föremål av glas, vilka framställas medelst samma förfaranden, som användas vid buteljtillverkning.

De personer, å vilka konventionen äger tillämpning, skola sysselsättas enligt ett system, som innebär användande av minst fyra skiftlag. Arbetstiden må i genomsnitt icke överskrida fyrtiotvå timmar i veckan. Genomsnittstiden skall beräknas med hänsyn till en tidrymd, som icke överstiger fyra veckor. Varaktigheten av ett skift får icke överskrida åtta timmar. Vilotiden mellan två skift för samma skiftlag må icke understiga sexton timmar. Denna tidrymd

kan likväl, där så finnes nödigt, förkortas vid den periodiska växlingen av timplan för skiftlagen.

I mån så erfordras för att undvika allvarlig rubbning i företagets normala drift må avvikelser göras från reglerna om arbets- och vilotid i fall av inträffad eller hotande olyckshändelse, i fall av brådskande arbete å maskiner eller andra driftsinrättningar eller i fall av force majeure samt för att möta oförutsedd frånvaro av en eller flera medlemmar av ett skiftlag. För övertid, som i dylika fall utgjorts, skall skälig gottgörelse givas enligt grunder, som bestämmas av den nationella lagstiftningen eller genom överenskommelse mellan vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer.

För att underlätta en effektiv tillämpning av konventionens bestämmelser skall varje arbetsgivare åläggas *dels* att medelst anslag, anbragta på ett i ögonen fallande sätt i företaget eller å annat lämpligt ställe, eller på annat sätt, som godkänts av vederbörande myndighet, tillkännagiva de tider, då arbetet börjar och slutar för varje skiftlag, *dels* att sedan skiftplanen tillkännagivits icke förändra den utan iakttagande av det sätt och den form för meddelande, som vederbörande myndighet godkänt, *dels* att på sätt vederbörande myndighet godkänt i en liggare anteckna all övertid, som utgjorts enligt förut nämnda undantagsbestämmelser, ävensom den ersättning, som utgivits därför.

Förslaget till konvention angående förkortning av arbetstiden i buteljglasbruk är i stort sett likalydande med det förslag till konvention (nr 43) angående arbetstiden i automatiska fönsterglasbruk, vilket förelagts 1935 års riksdag genom proposition nr 84 den 8 februari 1935. De skillnader, som föreligga, synas betingade av olikheterna i tekniska arbetsvillkor inom respektive industrier. I ingressen till nu ifrågavarande konventionsförslag har därtill införts en hänvisning till den i konventionen angående fyrtio timmars arbetsvecka angivna principen, som även innebär upprätthållande av arbetarnas levnadsnivå.

Gällande bestämmelser.

Bestämmelser i svensk lagstiftning i förevarande hänseende återfinnas i lagen den 16 maj 1930 om arbetstidens begränsning. I nämnda lag beredes möjlighet till vissa undantag från lagens allmänna regler bland annat i 5 § 2 mom. för arbete, som bedrives med tre skiftlag och som finnes böra fortgå även under sön- och helgdagar.

Förberedande behandling.

Konventionsförslaget rörande arbetstiden i buteljglasbruk har icke genomgått den sedvanliga dubbla diskussionsproceduren. Internationella arbetsbyrån utsände våren 1935 en rapport i ämnet, så uppställd, att konferensen kunde välja mellan den dubbla och den enkla diskussionsproceduren. Samtidigt utsändes motsvarande rapporter angående arbetstiden i offentliga arbeten, hus-, väg- och vattenbyggnadsarbeten, järn- och stålindustrien samt kolgruvor. Av dessa blev endast konventionsförslaget rörande arbetstiden i buteljglasbruk föremål för slutlig behandling vid 1935 års arbetskonferens.

De svenska regeringsombuden röstade därvid mot konventionsförslagets antagande.

Yttranden.

Över konventionsförslaget har den 3 december 1935 avgivits utlåtande av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, som inhämtat yttranden av socialstyrelsen, kommerskollegium, svenska arbetsgivareföreningen och landsorganisationen i Sverige. Kommerskollegium överlämnade tillika med sitt eget yttrande ett yttrande av Sveriges buteljglasbruks förbund. Samtliga yttranden, utom landsorganisationens, avstyrkte mer eller mindre bestämt ratificering av konventionen.

Sveriges buteljglasbruks förbund anför i sitt yttrande, att 4-skiftsindelningen kunde vara till en viss fördel för buteljglasbruken, om den därav följande ökningen i tillverkningen kunde vinna avsättning. Då så emellertid ej ansåges kunna bli fallet, skulle arbetslöshet skapas, om konventionens bestämmelser förverkligades i vårt land.

Delegationen hänvisar i sitt utlåtande till den inställning till frågan om arbetstidsförkortning såsom medel mot arbetslöshet, varåt delegationen vid upprepade tillfällen givit uttryck, och anser sig i enlighet med denna inställning icke kunna förorda anslutning för Sveriges del till förevarande konvention.

Mot detta beslut anmäldes reservation av herr Edvard Johanson, som ansåg, att delegationen bort tillstyrka anslutning från Sveriges sida till här ifrågavarande konvention.

Departementschefen.

Frågan om den inverkan en tillämpning av konventionens bestämmelser skulle komma att utöva på den svenska buteljglasindustrin torde kräva närmare utredning. Senare i dag ämnar jag hemställa om uppdrag åt socialstyrelsen att inkomma med sådan utredning. Frågan om ratifikation av konventionen torde böra anstå i avvaktan på nämnda utrednings resultat.

Under åberopande av vad jag i det föregående i skilda hänseenden anfört får jag hemställa,

att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående omförmälda, av den internationella arbetsorganisationens konferens vid dess nittonde sammanträde i Genève år 1935 antagna konventionsförslag och rekommendation.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Henry Rooth.

Översättning.

Bilaga A.

Förslag till konvention (nr 45) angående användande av kvinnor till arbete under jord i gruvor av alla slag.

Internationella arbetsorganisationens generalkonferens,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 4 juni 1935 till sitt nittonde sammanträde

och beslutit antaga vissa förslag angående användande av kvinnor till arbete under jord i gruvor av alla slag, vilken fråga utgör den andra punkten på dagordningen för sammanträdet,

samt beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den tjugoförsta dagen i juni år ett tusen nio hundra trettiofem efterföljande förslag till konvention, som skall benämnas »Konvention angående arbete under jord (kvinnor), 1935»:

Artikel 1.

Vid tillämpning av denna konvention förstås med beteckningen »gruva» varje arbetsföretag, offentligt eller enskilt, för utvinnande av ämnen, som befinna sig under jordytan.

Artikel 2.

Ingen kvinna, av vilken ålder som helst, må användas till arbete under jord i gruva.

Artikel 3.

Den nationella lagstiftningen må från ovanstående förbud undantaga:

a) personer, som intaga en ledande ställning och icke utföra manuellt arbete;

b) personer, som användas till sanitär eller social tjänst;

c) personer, som under loppet av sina studier för yrkesutbildning tillbringa en tid i de underjordiska delarna av en gruva;

d) andra personer, som för utövande av ett icke manuellt yrke tillfälligtvis hava att nedstiga i de underjordiska delarna av en gruva.

Artikel 4.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och registreras av honom.

Artikel 5.

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 6.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats, skall nationernas förbunds generalsekreterare

därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 7.

1. Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom en skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats.

2. Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje tioårsperiod.

Artikel 8.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för konventionens tillämpning och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision helt eller delvis.

Artikel 9.

1. I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 7 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 10.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Förslag till konvention (nr 46) angående begränsning av arbetstiden i kolgruvor (reviderad 1935).

Internationella arbetsorganisationens generalkonferens,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 4 juni 1935 till sitt nittonde sammanträde

och beslutit antaga vissa förslag till partiell revision av konventionen angående begränsning av arbetstiden i kolgruvor, antagen av konferensen vid dess femtonde sammanträde, vilken fråga utgör den sjunde punkten på dagordningen för sammanträdet,

samt beslutit, att dessa förslag skola taga form av en internationell konvention,

antager denna den tjugoförsta dagen i juni år ett tusen nio hundra trettiofem efterföljande förslag till konvention, som skall benämnas »Konvention (reviderad) angående arbetstiden (i kolgruvor) 1935»:

Artikel 1.

1. Denna konvention äger tillämpning å alla kolgruvor, d. v. s. å varje gruva, ur vilken utvinnes enbart stenkol eller brunkol eller huvudsakligen stenkol eller brunkol tillika med andra mineral.

2. I denna konvention förstås med »brunkolsgruva» varje gruva, ur vilken utvinnes kol från en senare geologisk ålder än stenkolsperioden.

Artikel 2.

I denna konvention förstås med »arbetare»

a) i fråga om underjordiska kolgruvor: varje person, som är sysselsatt med arbete under jord, oavsett vilket företag som använder honom och naturen av det arbete, vartill han användes, med undantag likväl för sådana personer, vilka intaga en övervakande eller ledande ställning och icke i normala fall deltaga i något manuellt arbete;

b) i fråga om kolgruvor med dagbrytning: varje person, som direkt eller indirekt är sysselsatt med utvinnande av kol, med undantag likväl för sådana personer, vilka intaga en övervakande eller ledande ställning och icke i normala fall deltaga i något manuellt arbete.

Artikel 3.

1. Med arbetstid i underjordiska stenkolsgruvor förstås tiden för uppehåll i gruvan, bestämd på följande sätt:

a) såsom tid för uppehåll i en underjordisk gruva anses tiden mellan det ögonblick, då arbetaren inträder i hisskorgen för att nedstiga, och det ögonblick, då han efter uppfärden lämnar densamma;

b) i gruvor, vartill tillträde erhålles genom stoll, anses såsom tid för uppehåll i gruvan tiden mellan det ögonblick, då arbetaren passerar genom stollens mynning, och det ögonblick, då han återkommer till jordytan.

2. Ej må i någon underjordisk stenkolsgruva tiden för någon arbetares uppehåll i gruvan överstiga sju timmar fyrtiofem minuter om dagen.

Artikel 4.

Föreskrifterna i denna konvention skola anses iakttagna, om tidrymden mellan det ögonblick, då de första arbetarna i skiftlaget, respektive någon annan grupp, lämna jordytan, och det ögonblick, då de återkomma till densamma, motsvarar den i artikel 3 moment 2 angivna. Ordningen och tidslängden för skiftlagets eller gruppens nedfärd och uppfärd, skola dessutom vara ungefärligen desamma.

Artikel 5.

1. Med förbehåll för bestämmelserna i andra momentet av denna artikel skola föreskrifterna i denna konvention anses iakttagna, om den nationella lagstiftningen stadgar, att för beräknandet av tiden för uppehåll i gruvan arbetarnas nedfärd, respektive uppfärd skall beräknas efter den »vägda» genomsnittliga tiden för ned- respektive uppfärden för samtliga skiftlag i hela landet. I sådant fall må tiden mellan det ögonblick, då den siste ar-

betaren i skiftlaget lämnar jordytan och det ögonblick, då den förste arbetaren i samma skiftlag återkommer till densamma, icke i någon gruva överstiga sju timmar femton minuter; ej må dock något system för reglering av arbetstiden tillåtas, enligt vilket den genomsnittliga arbetstiden för huggare, betraktade såsom en särskild arbetarkategori, skulle överstiga arbetstiden för övriga kategorier av arbetare i samma skiftlag, sysselsatta med arbete under jord.

2. Varje medlem, som efter att hava tillämpat den i förevarande artikel avsedda metoden, övergår till att tillämpa bestämmelserna i artiklarna 3 och 4, skall genomföra denna förändring samtidigt i hela landet och icke endast i någon del därav.

Artikel 6.

1. Arbetare få icke sysselsättas med arbete under jord i kolgruvor å söndagar eller lagstadgade allmänna högtidsdagar.

Ovanstående bestämmelse skall likväl anses iakttagen, i fall arbetarna åtnjuta en vilotid av tjugofyra på varandra följande timmar, av vilka åtminstone aderton infalla under söndag eller lagstadgad allmän högtidsdag.

2. Den nationella lagstiftningen må beträffande arbetare över aderton år medgiva följande undantag från föregående moment:

a) för arbete, som med hänsyn till sin natur måste bedrivas kontinuerligt;

b) för arbete, som avser luftväxlingen i gruvan, förebyggande av skada å anordningarna därför eller gruvans skyddande ävensom för arbete, avseende den första hjälpen vid olycksfall eller sjukdom eller vården av djur;

c) för mätningsarbete i gruvorna, då detta arbete icke kan utföras å andra dagar utan avbrott eller störande av driften;

d) för brådskande arbete i avseende å maskiner och andra driftinrättningar, vilket icke kan utföras under den tid, då driften normalt är i gång, samt i andra brådskande eller utomordentliga fall, som inträffa oberoende av företagarens vilja.

3. Vederbörande myndigheter skola vidtaga erforderliga åtgärder till säkerställande, att intet arbete utföres å söndagar eller lagstadgade allmänna högtidsdagar utöver vad i denna artikel medgives.

4. Arbete, som medgives i moment 2 av denna artikel, skall betalas med en lön, som med minst 25 procent överstiger den normala.

5. Arbetare, vilka i större utsträckning sysselsättas med arbete, som avses i moment 2 av denna artikel, skola beredas antingen en kompenserande vilotid eller skäligen förhöjd avlöning utöver vad i moment 4 av denna artikel stadgas. Detaljerna av denna bestämmelses tillämpning skola regleras genom nationell lagstiftning.

Artikel 7.

För arbetare, som sysselsättas på arbetsplatser, vilka abnorma temperatur-, fuktighets- eller andra förhållanden göra särskilt ohälsosamma, skall genom bestämmelser, utfärdade av offentlig myndighet, fastställas kortare tid för uppehållet i gruvan än den, som angives i artiklarna 3, 4 och 5.

Artikel 8.

1. Av offentlig myndighet utfärdade författningar må medgiva överskridande av de i artiklarna 3, 4, 5 och 7 fastställda tidsbegränsningar i fall av inträffat eller hotande olycksfall, i fall av force majeure eller då brådskande arbete behöver utföras å maskiner, redskap eller andra driftinrättningar i

gruvan på grund av skada, som uppkommit å maskinerna, redskapen eller driftinrättningarna, och detta även om en tillfällig produktion av kol därigenom skulle uppkomma men allenast i den mån så erfordras till undvikande av allvarlig rubbning av anläggningens normala drift.

2. Av offentlig myndighet utfärdade författningar må medgiva överskridande av de i artiklarna 3, 4, 5 och 7 fastställda tidsbegränsningar beträffande arbetare, som användas till arbeten, vilka på grund av sin natur måste bedrivas kontinuerligt, eller till tekniska göromål, som äro nödvändiga för arbetets förberedande eller avslutande på normalt sätt eller för dess fulla återupptagande av ett efterföljande skiftlag och som icke är förbundet med produktion eller transport av kol. Den sålunda medgivna förlängningen må icke, med undantag för de i momenten 3 och 4 av denna artikel angivna fall, överskrida en halv timme om dagen.

3. Av offentlig myndighet utfärdade författningar må medgiva överskridande av de i artiklarna 3, 4, 5 och 7 fastställda tidsbegränsningar med mer än en halv timme för följande slag av arbetare:

a) arbetare, vilkas närvaro oundgängligen erfordras för gången av pump- eller ventilationsmaskiner eller sådana maskiner för komprimerande av luft, som äro nödvändiga för ventilationen;

b) förrådsarbetare under jord;

c) hissmaskinister och lokomotivförare samt deras nödvändiga biträden.

Ej må dock någon arbetare av ovan angivna slag, vilken användes till arbete, som på grund av sin natur måste bedrivas kontinuerligt, sysselsättas under mer än åtta timmar om dagen, häri icke inräknad den tid arbetaren tillbringar i gruvan för uppnående av eller återvändande från arbetsplatsen; börande likväl denna tid i varje fall förkortas till vad som är oundgängligen nödvändigt.

Dessutom skall beträffande:

a) förrådsarbetare under jord;

b) förmän och maskinister vid inre schakt, använda för transport av personal;

c) lokomotivförare, använda för transport av personal;

d) nödvändiga biträden åt arbetstagare, som angivas i b) och c) härovan;

förlängningens varaktighet fastställas genom författningar, utfärdade av offentlig myndighet.

4. Av offentlig myndighet utfärdade författningar må medgiva överskridande av de i artiklarna 3, 4, 5 och 7 samt i momenten 2 och 3 av denna artikel fastställda tidsbegränsningar för arbetare, vilkas närvaro är oundgängligen erforderlig för gången av underjordiska pump-, ventilations- eller luftkompressionsmaskiner, men endast i den mån så är nödvändigt till möjliggörande av den periodiska växlingen av timplan för skiftlagen; med stöd av denna bestämmelse gjorda överskridanden skola icke anses såsom övertid, då ingen av ifrågavarande arbetare under en tidrymd av tre veckor användas till arbete under mer än tjugoen skift av sådan varaktighet, som för respektive slag av arbetare stadgas i momenten 2 och 3 av denna artikel.

5. I gruvor under normal drift må antalet arbetare, som avses i momenten 2 och 3 av denna artikel, aldrig överskrida fem procent av gruvans hela personal.

6. För övertid, som utgöres med stöd av bestämmelser i denna artikel, skall betalas lön, som med minst tjugofem procent överstiger den normala.

Artikel 9.

1. Av offentlig myndighet utfärdade bestämmelser må, utöver bestämmelserna i artikel 8, ställa en övertid av högst sextio timmar om året till förfogande för företagen i hela landet.

2. Denna övertid skall betalas med en lön, som med minst tjugofem procent överstiger den normala lönen.

Artikel 10.

I artiklarna 7, 8 och 9 avsedda författningar skola utarbetas efter samråd med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer.

Artikel 11.

De i artikel 408 av Versaillesfördraget och motsvarande artiklar i de övriga fredsfördragen föreskrivna årsrapporterna skola meddela alla erforderliga upplysningar rörande de åtgärder, som vidtagits till reglerande av arbetstiden enligt artiklarna 3, 4 och 5. De skola vidare lämna fullständiga upplysningar rörande de författningar, som utfärdats med stöd av artiklarna 7, 8, 9, 12, 13 och 14, och rörande tillämpningen av dem.

Artikel 12.

För att underlätta tillämpningen av denna konventions bestämmelser skall det åligga ledningen för varje gruva:

a) att medelst anslag, anbragta på ett i ögonen fallande sätt vid gruvöppningen eller å annat lämpligt ställe, eller ock på annat av offentlig myndighet godkänt sätt tillkännagiva de tider, då nedfärden, respektive uppfärden för arbetarna i varje skiftlag eller annan grupp skall taga sin början, respektive vara avslutad.

Dessa tider skola vara godkända av offentlig myndighet och bestämda på sådant sätt, att tiden för varje arbetares uppehåll i gruvan icke överskrider de i denna konvention föreskrivna gränserna; sedan tiderna en gång tillkännagivits, må de icke ändras utan offentlig myndighets samtycke och allenast med sådant tillkännagivande och på sådant sätt, som godkänts av myndigheten;

b) att på sätt den nationella lagstiftningen föreskriver i en liggare anteckna all med stöd av artiklarna 8 eller 9 utgjord förlängd arbetstid.

Artikel 13.

1. I underjordiska brunkolsgruvor äga artiklarna 3 och 4 samt artiklarna 6—12 i denna konvention tillämpning med förbehåll för följande bestämmelser:

a) Under villkor, som föreskrivas i den nationella lagstiftningen, må vederbörande myndighet tillåta, att kollektiva uppehåll, som medföra avbrott i produktionen, icke medräknas i tiden för uppehållet i gruvan, men få sådana uppehåll icke i något fall överstiga en tid av trettio minuter för skift. Dylikt tillstånd må icke beviljas, med mindre nödvändigheten av ett sådant system fastställts genom officiell undersökning i varje särskilt fall och efter samråd med vederbörande arbetarrepresentanter.

b) Det enligt artikel 9 medgivna antalet övertidstimmar må ökas till högst sjuttiofem om året.

2. Dessutom må vederhörande myndighet godkänna kollektivavtal, vilka föreskriva högst sjuttiofem timmars ytterligare övertid om året. Dylik övertid skall betalas efter de grunder, som angivas i artikel 9 moment 2. Den

må icke medgivas för samtliga underjordiska brunkolsgruvor utan endast för särskilda distrikt eller gruvor, där så påkallas av speciella tekniska eller geologiska förhållanden.

Artikel 14.

Å stenkols- och brunkolsgruvor med dagbrytning äga artiklarna 3—13 i denna konvention icke tillämpning. Emellertid förbinda sig de medlemmar, som ratificera denna konvention, att å dessa gruvor tillämpa bestämmelserna i Washingtonkonventionen av år 1919 angående begränsning av arbetstiden i industriella företag till åtta timmar om dagen och fyrtioåtta timmar i veckan; dock må den övertid, som kan uttagas enligt artikel 6 moment b) i nämnda konvention, icke överstiga etthundra timmar om året. I fall där särskilda förhållanden så påfordra, men endast i dylika fall, må vederbörande myndighet godkänna kollektivavtal, vilka medgiva en ökning av omförmälda etthundra timmar med ytterligare högst etthundra timmar om året.

Artikel 15.

Ingen bestämmelse i denna konvention skall verka sådan ändring av den nationella lagstiftningen rörande arbetstiden, att de garantier. som denna erbjuder arbetarna, därigenom minskas.

Artikel 16.

Tillämpningen av denna konventions bestämmelser kan i varje land suspenderas av regeringen i händelse av inträffat förhållande, som innebär fara för den nationella säkerheten.

Artikel 17.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom inregistreras.

Artikel 18.

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer inregistrerats hos sekretariatet.

2. Den träder i kraft sex månader efter det nationernas förbunds generalsekreterare inregistrerat ratifikationer av två av följande medlemmar: Belgien, Frankrike, Nederländerna, Polen, Storbritannien, Tjeckoslovakien och Tyskland.

3. Därefter träder konventionen i kraft för varje medlem sex månader efter den dag, då dess ratifikation inregistrerats.

Artikel 19.

Så snart ratifikationerna av två av de i andra stycket av artikel 18 omförmälda medlemmarna inregistrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera samtliga medlemmar av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem inregistreringen av ratifikationer, vilka därefter kunna komma att delgivas honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 20.

1. Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan fem år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga

densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för inregistrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den inregistrerats hos sekretariatet.

2. Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda femårsperioden gör bruk av den i denna paragraf stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av fem år och kan därefter, med iakttagande av de i denna paragraf föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje treårsperiod.

Artikel 21.

1. Senast före utgången av en tidrymd av tre år efter denna konventions ikraftträdande skall internationella arbetsbyråns styrelse på konferensens dagordning uppföra frågan om revision av denna konvention i följande avseenden;

a) möjligheten av en ytterligare inskränkning av den i artikel 3 moment 2 angivna arbetstiden;

b) rätten att göra bruk av det exceptionella beräkningssätt, som angives i artikel 5;

c) möjligheten att modifiera bestämmelserna i artikel 13 moment 1 a) och b) i syfte att inskränka arbetstiden;

d) möjligheten att inskränka det i artikel 14 angivna antalet övertidstimmar.

2. Vid utgången av varje period av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall dessutom internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för tillämpningen av denna konvention och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att uppföra frågan om dess revision helt eller delvis på konferensens dagordning.

Artikel 22.

1. I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 20 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya reviderade konventionen.

Artikel 23.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Förslag till konvention (nr 47) angående arbetstidens förkortning till fyrtio timmar i veckan.

Internationella arbetsorganisationens generalkonferens, som samlats i Genève den 4 juni 1935 till sitt nittonde sammanträde, och beaktat:

att frågan om arbetstidens förkortning utgör det sjätte ärendet på dagordningen för sammanträdet;

att arbetslösheten tagit sådan omfattning och erhållit sådan varaktighet, att det för närvarande i världen finnas många miljoner arbetare, utsatta för elände och umbäranden, för vilket tillstånd de icke själva bära ansvaret och varifrån de rättvisligen kunna göra anspråk på att bliva befriade;

att det är önskvärt, att arbetarna såvitt möjligt beredas tillfälle få del av de förmåner, som härflyta ur den snabba, tekniska utveckling, vilken kännetecknar den moderna industrien;

att det, i enlighet med resolutioner, som antagits av internationella arbetskonferensen vid dess adertonde och nittonde sammanträden, är oundgängligt att göra en ansträngning för att i möjligaste mån förkorta arbetstiden inom alla slag av sysselsättning

antager denna, den tjugoandra dagen i juni år ett tusen nio hundra trettiofem efterföljande förslag till konvention, som skall betecknas »Konvention angående fyrtiotimmarsveckan, 1935»:

Artikel 1.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förklarar sig gilla:

a) principen om fyrtiotimmarsveckan, tillämpad på sådant sätt, att den icke medför sänkning av arbetarnas levnadsnivå;

b) vidtagande eller främjande av åtgärder, som kunna anses ägnade att leda till detta mål;

och förbinder sig att, i enlighet med detaljföreskrifter, som må kunna meddelas i särskilda konventioner, vilka ratificeras av medlemmen, tillämpa nämnda princip på olika slag av sysselsättning.

Artikel 2.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och registreras av honom.

Artikel 3.

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer registerats av generalsekreteraren.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 4.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 5.

1. Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom en skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekre-

terare och av honom registreras. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats.

2. Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje tioårsperiod.

Artikel 6.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för konventionens tillämpning och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision helt eller delvis.

Artikel 7.

1. I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 5 här ovan stadgats;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 8.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Förslag till konvention (nr 48) angående upprättande av ett internationellt system för bevarande av rättigheter, grundade på invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring.

Internationella arbetsorganisationens generalkonferens,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 4 juni 1935 till sitt nittonde sammanträde

och beslutit att, till förmån för arbetare, som flytta från ett land till annat, antaga vissa förslag till bevarande av rättigheter, som äro under förvärvande eller redan blivit förvärvade och vilka grunda sig på invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring, en fråga som utgör första punkten på dagordningen för sammanträdet,

samt beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den tjugoandra dagen i juni ett tusen nio hundra trettiofem efterföljande förslag till konvention, som skall benämnas »Konvention angående bevarande av pensionsrättigheter för flyttande arbetare, 1935».

Del I. Upprättande av ett internationellt system.

Artikel 1.

1. Mellan medlemsstaterna i internationella arbetsorganisationen upprättas ett system för bevarande av rättigheter, som äro under förvärvande eller redan blivit förvärvade, hos inrättningar för obligatorisk invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring (i det följande benämnda försäkringsinrättningar).

2. Varje gång, i del II, III, IV eller V av denna konvention nämnas »medlemsstater», avser detta uttryck endast de medlemsstater i internationella arbetsorganisationen, vilka äro bundna av denna konvention.

Del II. Bevarande av rättigheter under förvärvande.

Artikel 2.

1. För personer, som varit anslutna till försäkringsinrättningar i två eller flera medlemsstater, sammanräknas, oberoende av personernas nationalitet, försäkringsperioderna av varje sådan inrättning enligt efterföljande regler.

2. För bevarande av rättigheter under förvärvande sammanräknas:

a) avgiftsperioder;

b) perioder, för vilka avgifter ej skolat erläggas men under vilka rättigheterna vidmakthållas på grund av den lagstiftning, varunder perioderna fullgjorts;

c) perioder, under vilka en kontantprestation utgivits av invaliditets- eller ålderdomsförsäkringen i annan medlemsstat;

d) perioder, under vilka en kontantprestation utgivits av annan socialförsäkringsgren i annan medlemsstat, för såvitt en motsvarande prestation skulle vidmakthålla rättigheter under förvärvande enligt lagstiftningen för den försäkringsinrättning, som företager sammanräkningen.

3. Vid fråga om:

i) fullgörande av väntetid (minimitid under försäkringsplikt) eller erläggande av det antal avgifter, som fordras för rätt till särskilda fördelar (garanterade minima);

ii) återvinnande av rättigheter;

iii) rätt till frivillig försäkring;

iv) rätt till läkarbehandling och -vård;

sammanräknas:

a) avgiftsperioder;

b) perioder, för vilka avgifter ej skolat erläggas men vilka beaktas med hänsyn till fullgörande av väntetid såväl enligt den lagstiftning, varunder de fullgjorts, som enligt lagstiftningen för den försäkringsinrättning, som företager sammanräkningen.

4. För det fall lagstiftningen hos en av medlemsstaterna gör beviljande av vissa förmåner beroende av det villkoret, att perioderna fullgjorts i ett yrke, som täckes av ett särskilt försäkringssystem, skola likväl icke vid tillämpning av momenten 2 eller 3 sammanräknas andra perioder än de, som fullgjorts under motsvarande särskilda försäkringssystem hos andra medlemsstater. Om en av medlemsstaterna icke har särskilt försäkringssystem för yrket ifråga, sammanräknas de perioder, som fullgjorts i yrket under det försäkringssystem, som äger tillämpning å detsamma.

5. Avgiftsperioder och likställda perioder, som fullgjorts samtidigt hos försäkringsinrättningar i två eller flera medlemsstater, beaktas vid sammanräkning allenast en gång.

Artikel 3.

1. Varje försäkringsinrättning, från vilken den sökande på grund av summan av försäkringsperioder är berättigad erhålla prestation, beräknar enligt den lagstiftning, som gäller för inrättningen, prestationens belopp.

2. Prestationer eller element av prestationer, som växla efter försäkringstiden och fastställas uteslutande med hänsyn till de perioder, som fullgjorts under den för den betalningsskyldiga försäkringsinrättningen gällande lagstiftningen, underkastas ej någon reduktion.

3. Prestationer eller element av prestationer, som fastställas oberoende av försäkringstiden och bestå av en bestämd summa eller en viss procent av den lön, som beaktas i försäkringsavseende, eller en mångfald av den genomsnittliga avgiften, må reduceras efter förhållandet mellan de perioder, som tagas i betraktande vid beräknande av prestationerna enligt den för den betalningsskyldiga försäkringsinrättningen gällande lagen, och summan av de perioder, som tagas i betraktande vid beräknande av prestationerna enligt samtliga av frågan berörda försäkringsinrättningars lagar.

4. Bestämmelserna i momenten 2 och 3 äga tillämpning å pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, vilka bestridas med allmänna medel.

5. Fördelningen av kostnader för läkarbehandling och -vård regleras ej av denna konvention.

Artikel 4.

För det fall summan av försäkringsperioder, som fullgjorts hos försäkringsinrättningar i en medlemsstat, icke uppgår till tjugosex avgiftsveckor, må den eller de inrättningar, hos vilka de utgjorts, vägra prestationsskyldighet. De perioder, för vilka prestationsskyldighet sålunda blivit vägrad, skola icke tagas i betraktande av någon av de övriga av frågan berörda inrättningarna vid reduktion enligt artikel 3 moment 3.

Artikel 5.

1. Om en person, som är berättigad till prestationer från försäkringsinrättningar i minst två medlemsstater, skulle, därest denna konvention icke funnes, kunna på grund av perioder, fullgjorda hos en av dessa inrättningar, göra anspråk på en prestation, som är överlägsen den summa av prestationer, vartill han äger rätt enligt artikel 3, skall han äga att från sist åsyftade inrättning utbekomma ett tillägg, motsvarande skillnaden.

2. Då skyldighet att utgiva sådant tillägg åvilar flera försäkringsinrättningar, skall förmånstagaren vara berättigad till det högsta tillägget, och skall betalningsansvaret därför fördelas på inrättningarna i förhållande till de tillägg, som de eljest skolat utgiva.

Artikel 6.

Genom överenskommelse mellan vederbörande medlemsstater må stadgas:

a) ett sätt för prestationernas beräkning, som avviker från de i artikel 3 meddelade reglerna men som giver ett resultat på det hela taget minst likvärdigt med det, som skulle erhållas genom tillämpning av nämnda artikel; summan av prestationer må dock i intet fall understiga den högsta prestation, som någon av försäkringsinrättningarna skulle utgiva på grund av endast de perioder, som fullgjorts hos densamma;

b) befogenhet för en försäkringsinrättning i en medlemsstat att gent emot den försäkrade och hans rättsinnehavare befria sig från betalningsansvar genom utgivande till en annan medlemsstats försäkringsinrätt-

ning, till vilken den försäkrade blivit ansluten, av ett kapital, som representerar hans vid tiden för hans avgång under förvärv varande rättigheter; härför förutsättes likväl att den senare inrättningen samtycker till anordningen och förbinder sig att använda kapitalet till täckande av rättigheterna;

c) begränsning av summan av de prestationer, som utgivas av medlemsstaternas försäkringsinrättningar, till det prestationsbelopp, som den inrättning, vars lagstiftning är förmånligast, med hänsyn till summan av perioder skulle vara skyldig utgiva.

Artikel 7.

Sökande behöver ej göra ansökan om prestationer hos mer än en av de försäkringsinrättningar, till vilka han varit ansluten. Denna inrättning har därefter att hänvända sig till de övriga i ansökningen uppgivna inrättningarna.

Artikel 8.

För att förvandla ett penningbelopp, uttryckt i en annan medlemsstats myntslag, har försäkringsinrättning, som fått mottaga en ansökan om prestationer, att tillämpa det förhållande mellan de båda myntslagen, som å första dagen i det kvartal, varunder ansökningen gjordes, råder å den förnämsta börsen i den medlemsstat, i vars myntslag beloppet är uttryckt. Annat sätt för förvandlingen må dock bestämmas genom överenskommelse mellan vederbörande medlemsstater.

Artikel 9.

Varje medlemsstat äger att vägra tillämpning av bestämmelserna i denna del av konventionen i förhållande till en medlemsstat, vars lagstiftning icke täcker den risk, med hänsyn till vilken en prestation begäres.

Del III. Bevarande av förvärvade rättigheter.

Artikel 10.

1. Personer, som varit anslutna till en försäkringsinrättning i en av medlemsstaterna, samt deras rättsinnehavare skola äga till fullo åtnjuta de prestationer, vartill rätt förvärvats genom försäkringen:

a) om de äro bosatta på en medlemsstats territorium, vilken än deras nationalitet må vara;

b) om de äro medborgare i en medlemsstat, vilken än deras boningsort må vara.

2. Pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, som bestridas med allmänna medel, behöva dock icke utbetalas till personer, som ej äro medborgare i en medlemsstat.

3. Under en tidrymd av fem år från denna konventions första ikraftträdande äger varje medlemsstat att åt medborgare i medlemsstater, med vilka densamma därom träffat tilläggsavtal, förbehålla pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, som bestridas med allmänna medel.

Artikel 11.

1. Pension, vartill rätten vidmakthålles enligt artikel 10, må ej utbytas mot ett engångsbelopp, som understiger pensionens kapitalvärde.

2. Dock må betalningsskyldig försäkringsinrättning utbyta pension, vars månatliga belopp är obetydligt, mot ett kapital, beräknat enligt den för inrättningen gällande lagstiftningen. Detta kapital må icke minskas på den grund, att förmånstagaren är bosatt i utlandet.

Artikel 12.

1. Bestämmelser i en medlemsstats lagstiftning, vilka medgiva reduktion eller suspension av prestationer i fall av deras sammanträffande med andra prestationer av socialförsäkring eller med innehav av anställning, som medför obligatorisk försäkring, må åberopas gent emot förmånstagare på grund av denna konvention i fråga om prestationer, vartill han förvärvat rätt under annan medlemsstats försäkringssystem eller genom anställning å sådan medlemsstats territorium.

2. Bestämmelser, som medgiva reduktion eller suspension i fall av sammanträffande av prestationer, hänförande sig till samma risk, skola dock icke tillämpas i fråga om prestationer, till vilka rätten förvärvats enligt del II av denna konvention.

Artikel 13.

Försäkringsinrättning, som enligt denna konvention har att utgiva prestationer, äger att i förhållande till förmånstagarna fullgöra sin betalningsskyldighet i det egna landets myntslag.

Del IV. Ömsesidigt bistånd vid förvaltningen.

Artikel 14.

1. Myndigheter och försäkringsinrättningar i medlemsstaterna böra lämna varandra ömsesidigt bistånd i samma utsträckning som i fråga om tillämpning av egen lagstiftning angående socialförsäkring. Särskilt böra de på begäran av försäkringsinrättning i annan medlemsstat utöva kontroll samt företaga utredningar och medicinska undersökningar till utrönande, huruvida personer, som mottaga prestationer från försäkringsinrättningen, uppfylla villkoren för rätt därtill.

2. Försåvitt vederbörande medlemsstater ej annorlunda överenskommit, skola kostnader för sålunda lämnat bistånd, vilka skola återgäldas, ersättas efter taxan för den försäkringsinrättning eller myndighet, som lämnat biståndet, eller, om sådan taxa ej finnes, efter gjorda utlägg.

Artikel 15.

I en medlemsstats lagstiftning stadgad befrielse från avgifter för handlingar, som skola avlämnas till myndigheter eller försäkringsinrättningar, utsträckes till att jämväl avse motsvarande handlingar, då de vid tillämpning av denna konvention skola avlämnas till myndigheter eller försäkringsinrättningar i annan medlemsstat.

Artikel 16.

Med samtycke av vederbörande centrala myndigheter i respektive medlemsstater må försäkringsinrättning, som har att utgiva prestationer till förmånstagare, bosatt å annan medlemsstats territorium, enligt avtalade villkor uppdraga åt försäkringsinrättning å förmånstagarens boningsort att å dess vägnar utgiva prestationerna.

Del V. Det internationella systemets verkningar.

Artikel 17.

Varje medlemsstat, som å dagen för sin ratifikation av denna konvention ännu icke upprättat ett av nedan angivna system, förbinder sig att inom tolv månader från nämnda dag upprätta:

a) antingen för flertalet löntagare inom industriella och handelsföretag en obligatorisk försäkring, som giver rätt till pension senast vid sextiofem års ålder;

b) eller för en väsentlig del av löntagarna inom industriella och handelsföretag en obligatorisk försäkring, som täcker invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsriskerna.

Artikel 18.

1. Varje medlemsstat skall behandla medborgare i andra medlemsstater på samma sätt som egna medborgare såväl i avseende å anslutning till obligatorisk försäkring som i avseende å försäkringsprestationer, därunder inbegripna pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, som bestridas med allmänna medel.

2. Varje medlemsstat må dock förbehålla sina medborgare förmåner av pensionsunderstöd, -tillägg eller -delar, som bestridas med allmänna medel och allenast tilldelas försäkrade, vilka överskridit viss ålder vid tiden för ikraftträdande av lagstiftningen angående den obligatoriska försäkringen.

Artikel 19.

Medlemsstaterna äga att överenskomma om avvikelser från denna konvention genom särskilda avtal, som dock ej må beröra utom avtalet stående medlemsstaters rättigheter eller skyldigheter och som skola på positivt sätt reglera bevarandet av rättigheter under förvärvande och förvärvade rättigheter och detta under villkor, som i stort sett äro minst lika gynnsamma som de, vilka föreskrivas i denna konvention.

Artikel 20.

1. För att bistå medlemsstaterna vid tillämpningen av denna konvention upprättas vid internationella arbetsbyrån en kommission, sammansatt av ett ombud för varje medlemsstat jämte tre personer, utsedda av respektive regerings-, arbetsgivar- och arbetarrepresentanter i arbetsbyråns styrelse. Kommissionen fastställer själv sin arbetsordning.

2. På begäran av en eller flera medlemsstater, som den föreliggande frågan kan angå, förordar kommissionen, med beaktande av denna konventions principer och ändamål, det sätt, varpå konventionen skall tillämpas.

Artikel 21.

1. I fall, där före denna konventions ikraftträdande en pension icke utgivits eller utgivandet av en pension suspenderats på grund av vederbörandes vistelse utomlands, skall pensionen utgivas eller utgivandet av pensionen återupptagas i enlighet med konventionen och från dagen för dess trädande i kraft för respektive medlemsstat.

2. Vid tillämpning av denna konvention skola försäkringsperioder, tilländalupna före konventionens ikraftträdande, beaktas, i fall dessa perioder skolat beaktas, om konventionen under dem varit i kraft.

3. Rättigheter, rörande vilka avgörande träffats före konventionens ikraftträdande, böra, för såvitt de ej ersatts med ett kapital, på begäran av person, som saken kan angå, upptagas till revision. Revisionen skall likväl ej medföra skyldighet att betala resterande belopp eller återbetala prestation, som belöper sig på tid före konventionens ikraftträdande för respektive medlemsstat.

Artikel 22.

1. En medlemsstats uppsägning av denna konvention skall icke öva inverkan på dess försäkringsinrättningars förpliktelser, för såvitt dessa härflyta från risker, som förverkligats, innan uppsägningen trätt i kraft.

2. Rättigheter under förvärvande, som vidmakthållas på grund av denna konvention, skola icke upphöra att gälla till följd av konventionens uppsägning; deras vidare upprätthållande under tiden efter den dag, då konventionen upphör att gälla, skall regleras av den lagstiftning, som vederbörande försäkringsinrättning är underkastad.

Del VI. Slutbestämmelser.

Artikel 23.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och registreras av honom.

Artikel 24.

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 25.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 26.

1. Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan fem år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom en skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats.

2. Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda femårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av fem år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskriva villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje femårsperiod.

Artikel 27.

Vid utgången av varje tidrymd av fem år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för konventionens tillämpning och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision helt eller delvis.

Artikel 28.

1. I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 26 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 29.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Rekommendation (nr 45) angående ungdomsarbetslösheten.

Internationella arbetsorganisationens generalkonferens,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 4 juni 1935 till sitt nittonde sammanträde

och beslutit antaga vissa förslag angående ungdomsarbetslösheten, vilken fråga utgör den tredje punkten på dagordningen för sammanträdet,

samt beslutit, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation,

antager denna, den tjugofemte dagen i juni år ett tusen nio hundra trettiofem efterföljande rekommendation, som skall benämnas »Rekommendation angående ungdomsarbetslösheten, 1935».

Under erinran, att konferensen vid flera tillfällen fäst regeringarnas uppmärksamhet på ekonomiska åtgärder, vilka borde vidtagas till botande av den allmänna krisen, varav arbetslösheten för ett stort antal arbetare är föranledd,

med hänsyn till att denna arbetslöshet fortfar och drabbar ett stort antal unga personer, vilkas tvungna sysslolöshet kan allvarligt skada deras karaktär, minska deras yrkesskicklighet och hota nationernas framtida utveckling,

med hänsyn till att konferensen vid sitt adertonde sammanträde antagit ett förslag till konvention och en rekommendation angående arbetslöshetsförsäkring och olika former av hjälp åt arbetslösa, vilket konventionsförslag och vilken rekommendation jämväl avsågo unga arbetslösa,

med hänsyn till att många länder vidtagit andra åtgärder till avhjälpande av en belägenhet, vars allvarliga beskaffenhet med rätta oroat den allmänna meningen, samt

låtande sig ledas av erfarenheter, som redan gjorts på förevarande område, hemställer konferensen till alla stater att tillämpa efterföljande principer och till internationella arbetsbyrån avgiva en rapport, som angiver i vilken omfattning och på vilket sätt dessa principer tillämpats.

Skolplikt; ålder för användande till arbete; allmän och yrkesundervisning.

1. Minimiåldern för skolpliktens upphörande och minimiåldern för användande till arbete böra, så snart omständigheterna det medgiva, fastställas till lägst 15 år.

2. 1) Minderåriga, som överskridit åldern för skolpliktens upphörande och icke kunna finna lämplig sysselsättning, böra i alla de fall, där skolans organisation det medgiver, vara förpliktade att fortfarande deltaga i heltidsundervisning i skolan, till dess de finna en lämplig sysselsättning.

2) Vid tillämpning av denna princip avser termen »lämplig» i första rummet sysselsättningens varaktighet och framtida utsikter.

3) Vid tillämpning av denna princip bör nära samverkan äga rum mellan skol- och arbetsförmedlingsmyndigheterna samt inrättningarna för arbetslöshetsförsäkring.

3. I denna rekommendation skall med »minderårig» förstås varje person under aderton år.

4. I länder, där skolplikt ännu icke existerar, bör sådan införas snarast möjligt och i enlighet med momenten 1 och 2.

5. Vederbörande offentliga myndigheter böra i fall av behov tilldela föräldrarna underhållsbidrag under den tid, skolplikten förlänges i enlighet med momenten 1 och 2.

6. Planerna för den förlängda undervisningen enligt ovannämnda principer böra framför allt avse att förbättra de minderårigas allmänna uppfostran men tillika ha en karaktär av allmän förberedelse för utövande av ett yrke.

7. 1) Åtgärder böra vidtagas för att uppmuntra minderåriga att, om de ha därför erforderliga anlag, efter skolpliktens upphörande, följa heltidsundervisningen i »sekundär»- eller tekniska skolor.

2) Befrielse från avgifter eller nedsättning av dem förordas såsom lämplig vid tillämpning av nämnda princip.

8. Vid utgången av tiden för deras skolplikt med heltidsundervisning böra de minderåriga vara ålagda att, tills de fylla 18 år, följa kompletterande kurser, innefattande allmän och yrkesundervisning.

9. 1) För det fall deltagande i dylika kurser icke skulle vara obligatoriskt för alla minderåriga, bör det åtminstone vara det för de unga arbetslösa under visst antal timmar för dag eller, om så ej låter sig göra, under visst antal timmar för vecka.

2) Då antalet minderåriga arbetslösa i en trakt är tillräckligt stort, böra särskilda kurser anordnas för dem.

3) Åtgärder böra vidtagas till möjliggörande för de minderåriga, som följt undervisning, föreskriven i endera av föregående två punkter, att, om så låter sig göra, följa liknande undervisning efter det de funnit en sysselsättning.

10. Minderårig arbetslös, som icke kan visa giltigt skäl för vägran att deltaga i kurs, som han enligt moment 9 är pliktig följa, må, om omständigheterna tala därför, för en tid helt eller delvis fråntagas rätten till arbetslöshetsersättning eller -understöd.

11. 1) För unga arbetslösa mellan aderton och tjugofem år böra anordnas centra för yrkesutbildning, i vilka jämväl meddelas allmän undervisning; de anordnas allt efter omständigheterna med externat- eller internatregim.

2) Dessa centra böra anordnas under samverkan med arbetsgivar- och arbetarorganisationer.

12. 1) Programmen för dessa centra böra innefatta, förutom praktiska kurser, undervisning av allmänt yrkes- eller kulturellt intresse.

2) De personer, åt vilka det uppdrages att giva kurser uti ifrågavarande centra, böra tillbörligt gottgöras och utväljas med särskild omsorg, såvitt möjligt bland unga arbetslösa med erforderliga kvalifikationer.

13. De unga personer, som deltaga i kurser eller centra, anordnade enligt momenten 9 eller 11, böra erhålla tilläggsbidrag för täckande av färdkostnader och andra utgifter för deltagandet.

14. Beträffande unga personer, som efter avslutade »sekundära», tekniska eller högre studier ej finna anställning, böra åtgärder vidtagas:

a) för att bereda dem tillfälle att komplettera sin teoretiska utbildning med praktik i industriella, kommersiella eller andra företag eller i offentlig förvaltning; börande dock därvid noggrant tillses, att praktikanterna icke ersätta ordinarie arbetare;

b) för att, exempelvis genom avgiftsfria kurser eller studie- eller forskningsstipendier, underlätta för dem antingen att fortsättningsvis besöka den undervisningsanstalt, där de slutat sina tekniska eller högre studier, eller ock att besöka annan anstalt för allmän eller yrkesutbildning;

c) för att upplysa dem om överfyllda yrken och hjälpa dem att övervinna fördomar, som hindra dem att anpassa sig för annat yrke.

15. Särskilda åtgärder böra vidtagas för utbildande av kvalificerad personal för centra, avsedda för unga arbetslösas uppfostran, rekreation, sociala hjälp eller sysselsättning. Sådan utbildning skulle lämpligen kunna meddelas i särskilda centra, till vilka unga arbetslösa med erforderliga kvalifikationer skulle beredas tillträde.

Utnyttjande av unga arbetslösas ledighet och social hjälp åt dem.

16. 1) Åtgärderna för främjande av de unga arbetslösas allmänna och yrkesundervisning böra åtföljas av åtgärder till möjliggörande för dem att på ett nyttigt och angenämt sätt tillbringa sin ledighet, såsom upprättande av centra för rekreation och fysisk fostran, läsesalar m. m.

2) Dessa centra böra icke reserveras för unga arbetslösa utan vara öppna även för unga arbetare med sysselsättning, detta för att undvika varje systematisk åtskillnad mellan sysselsatta och arbetslösa.

3) Sådana centra böra stå under uppsikt av en kvalificerad person, men bör deras verksamhet såvitt möjligt ordnas i samråd med de unga och genom samverkan dem emellan.

17. Åtgärder böra vidtagas för att i olika trakter av landet, där det finnes ett tillräckligt stort antal unga arbetslösa, upprätta centra för social hjälp samt härbärgen, vari unga arbetslösa kunna finna föda och bostad för billigt pris.

Av yrkesorganisationer eller enskilda sammanslutningar vidtagna åtgärder.

18. De offentliga myndigheterna böra stödja initiativ, som av yrkesorganisationer eller andra sammanslutningar tagas för beredande av uppfostran eller social hjälp åt unga arbetslösa.

Särskilda centra för sysselsättning.

19. I fall det skulle anses lämpligt att för unga arbetslösa i åldern aderton till tjugofyra år upprätta sysselsättningscentra, vilkas förnämsta uppgift skulle vara icke att giva yrkesutbildning utan att bereda arbete under andra än normala anställningsvillkor, böra tillfyllestgörande säkerhetsåtgärder vidtagas till förekommande, att dessa särskilda villkor obehörigen utnyttjas.

20. Besökandet av dessa sysselsättningscentra bör vara strängt frivilligt.

21. Alla försiktighetsåtgärder böra vidtagas till förhindrande, att ifrågavarande centra — vare sig de äro offentliga eller enskilda — bliva inrättningar för militär utbildning. På enskilt initiativ anordnade centra böra ställas under tillsyn av civil, offentlig myndighet.

22. Ej må någon mottagas i ett sysselsättningscentrum utan läkarundersökning, utvisande bland annat, att vederbörande är fysiskt lämpad utföra det för honom avsedda arbetet.

23. Alla sysselsättningscentra böra anordnas med iakttagande av strängaste hygieniska fordringar.

24. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt levnadsförhållandena och disciplinen. Såvitt möjligt bör organisationen av dessa centra vara sådan, att den bereder de unga arbetslösa tillfälle till självstyrelse, synnerligast i vad angår disciplinen.

25. För att underlätta för de unga att upprätthålla regelbunden förbindelse med sina familjer böra dessa centra anordnas så nära deras hem som möjligt.

26. 1) Arbetsprogrammen för sysselsättningscentra böra fastställas på sådant sätt, att dessa centra icke komma att konkurrera med arbetare i normal anställning.

2) Såvitt möjligt bör arbetet lämpas efter vederbörandes ålder, kön, krafter och yrke.

27. Gottgörelsen åt de unga personer, som sysselsättas i dessa centra, bör, förutom föda samt eventuellt arbetskläder och bostad, inbegripa en kontant ersättning.

28. Unga personer, som sysselsättas i dessa centra, böra beredas delaktighet i de sociala försäkringssystemen, och böra för sådant ändamål erforderliga avgifter betalas av centra.

29. I fall där allmän obligatorisk olycksfallsförsäkring ej existerar, böra dessa centra, för såvitt de ej äro omedelbart anordnade av offentlig myndighet, som bär självrisk, täcka sin ansvarighet genom försäkring.

30. 1) För att i sysselsättningscentras verksamhetsprogram bereda tillräckligt utrymme åt anordningar för allmän uppfostran, yrkesutbildning, förströelser, sport samt ledighet bör den åt produktivt arbete anslagna tiden vara avsevärt kortare än 40 timmar i veckan.

2) Dessa centra böra vara försedda med bibliotek.

31. 1) Noggranna regler böra uppställas för utbildning och val av sysselsättningscentras personal, och bör denna personal ha grundlig kunskap om de sociala frågorna i allmänhet och om ungdomens problem i synnerhet.

2) I centra, som särskilt organiseras för unga flickor, bör personalen huvudsakligen bestå av kvinnor.

3) Befattningar på mellanstadiet böra i största möjliga omfattning förbehållas unga personer, som vunnit tillträde till respektive centrum och befunnits lämpligen kvalificerade.

4) Dessa centra böra stå under tillsyn av en kvalificerad person, men bör deras verksamhet såvitt möjligt ordnas i samråd med de unga och genom samverkan dem emellan.

32. 1) Ett centralt tillsynsråd bör upprättas för utövande av allmän uppsikt över systemet av sysselsättningscentra.

2) Det centrala tillsynsrådet bör innefatta representanter för de mest representativa arbetar- och arbetsgivarorganisationerna ävensom för de offentliga förvaltningsgrenar, som handlägga frågor rörande arbetsförmedling, allmänna arbeten, jordbruk, hälsovård, säkerhet, undervisning och andra frågor av intresse för ungdomen.

3) Av dessa representanter bör ett visst antal vara kvinnor.

33. Det centrala tillsynsrådet eller annat lämpligt organ bör nära samverka med de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna för att åt de unga, som besöka sysselsättningscentra, bereda normal anställning.

34. Åtgärder böra vidtagas för att bland de unga, som sysselsättas i dessa läger, utveckla gemenskapskänslan och uppmuntra dem att bilda kooperativa arbetsgrupper, som ägna sig exempelvis åt uppodlingsarbeten, allmänna arbeten eller hantverksmässig produktion.

Särskilda offentliga arbeten för unga arbetslösa.

35. 1) Särskilda offentliga arbeten böra anordnas för att hjälpa unga arbetslösa; dessa arbeten böra såvitt möjligt vara anpassade efter deras ålder och yrke.

2) För unga arbetslösa, som slutat sina »sekundära», tekniska eller högre studier, bör sysselsättningen såvitt möjligt anpassas efter deras yrkesutbildning.

3) De säkerhetsåtgärder, som förordats för särskilda sysselsättningscentra, böra jämväl, i den mån så är lämpligt och möjligt, tillämpas på de offentliga arbeten, som anordnats för att hjälpa unga arbetslösa.

Arbetsförmedling och utveckling av möjligheterna för normal anställning.

36. Det nationella systemet av offentlig arbetsförmedling bör innefatta särskilda lokala och centrala organ för arbetsförmedling åt ungdom under 18 år.

37. De särskilda organen för ungdomsarbetsförmedling böra:

a) bemöda sig att förskaffa de unga anställningar, som äro lämpliga enligt den i moment 2: 2) givna definitionen;

b) innefatta en avdelning för yrkesorientering eller vara nära samordnad med oberoende institutioner för sådan orientering.

38. Arbetsgivarna böra åläggas att till det lokala organet för ungdomsarbetsförmedling anmäla dels lediga platser för unga personer och dels antagandet av dylika unga personer, vilket skett utan anlitande av nämnda organ.

39. Organen för ungdomsarbetsförmedling böra:

a) i samverkan med organ för yrkesorientering, lärlingskommittéer och liknande institutioner övervaka resultaten av verkställd arbetsförmedling för att därav hämta nyttiga upplysningar rörande ungdomens yrkesframtid;

b) upprätthålla nära förbindelser med alla andra, offentliga eller enskilda institutioner, som sysselsätta sig med ungdomen, och särskilt med skolmyndigheterna.

40. Vid utvecklandet av arbetsförmedlingen för unga personer, som fyllt aderton år, böra såvitt möjligt vidtagas anordningar för att bistå sådana personer i deras anpassning för annat yrke.

41. Åtgärder böra vidtagas för att till yrken, som äro stadda i uppsving, och till trakter av landet, där sådana yrken utövas, överföra unga arbetslösa från trakter, där de förnämsta industrierna synas dömda till stadigvarande förfall.

42. Regeringarna böra träffa överenskommelser till underlättande av internationellt utbyte av studerande anställda, d. v. s. unga personer, som önska utveckla sin yrkesduglighet genom inhämtande av kännedom om andra länders sedvänjor.

43. Gjorda bemödanden att främja återanställning genom förkortning av den normala arbetstiden böra särskilt fullföljas beträffande sådana slag av sysselsättningar, vari unga arbetare användas.

Statistik.

44. 1) Inrättningarna för arbetslöshetsförsäkring, de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna och övriga institutioner, som utarbeta arbetslöshetsstatistik, böra i sin statistik upptaga en särskild rubrik för arbetslösa under 25 års ålder.

2) Dessa böra klassificeras:

a) med hänsyn till kön;

b) med hänsyn till ålder genom särskiljande av minderåriga och andra unga personer;

c) med hänsyn till yrke, varvid personer, som ännu ej innehaft avlönad anställning, klassificeras för sig och med hänsyn till det yrke, för vilket de utbildats eller i vilket de sökt anställning.

45. I brist på dylik regelbunden statistik eller för att komplettera densamma böra särskilda undersökningar tid efter annan företagas till erhållande av härovan angivna upplysningar och av kompletterande upplysningar rörande bland annat arbetslöshetens varaktighet och de unga arbetslösas tidigare sysselsättningsförhållanden.

46. Då den allmänna folkräkningen innefattar räkning av de arbetslösa, böra svaren på frågeformulären bearbetas på sådant sätt, att såvitt möjligt samtliga de i punkt 44 åsyftade upplysningar erhållas.

47. I avbidan på att de i moment 1 förordade åtgärder fullständigt genomföras i olika länder, bör årlig statistik upprättas rörande antalet skolpliktiga barn, som under året använts till arbete utom skoltiden. Denna statistik bör klassificeras efter kön, åldersgrupp och yrke samt meddela upplysning om de dagar i veckan och de årstider, varunder arbetet utförts, ävensom om antalet arbetstimmar och dessas förläggning.

Förslag till konvention (nr 49) angående förkortning av arbetstiden i buteljglasbruk.

Internationella arbetsorganisationens generalkonferens,

vilken samlats i Genève den 4 juni 1935 till sitt nittonde sammanträde,

beaktar, att frågan om förkortning av arbetstiden utgör det sjätte ärendet på dagordningen för sammanträdet,

bekräftar den i konventionen av 1935 angående fyrtio timmars arbetsvecka angivna principen, som även innebär upprätthållande av arbetarnas levnadsnivå,

besluter att beträffande buteljglasbruken oförtövat genomföra en förkortning av arbetstiden

samt antager denna den tjugofemte dagen i juni år ett tusen nio hundra trettiofem efterföljande konvention, som skall benämnas »Konvention angående förkortning av arbetstiden i buteljglasbruk, 1935».

Artikel 1.

1. Denna konvention äger tillämpning å personer, som i glasbruk, där buteljer tillverkas medelst automatiska maskiner, arbeta i varandra avlösande skiftlag och användas vid gasgeneratorer, vannor, automatiska maskiner eller kylugnar eller till förrättningar, som sammanhänga med nu nämnda arbeten.

2. Med hänsyn till tillämpningen av denna konvention inbegripas under beteckningen »buteljer» liknande föremål av glas, vilka framställas medelst samma förfaranden, som användas vid buteljtillverkning.

Artikel 2.

1. De personer, å vilka denna konvention äger tillämpning, skola sysselsättas enligt ett system, som innebär användande av minst fyra skiftlag.
2. Arbetstiden för nämnda personer må i genomsnitt icke överskrida fyrtiotvå timmar i veckan.
3. Detta genomsnittstal skall beräknas med hänsyn till en tidrymd, som icke överskrider fyra veckor.
4. Varaktigheten av ett skift får icke överskrida åtta timmar.
5. Vilotiden mellan två skift för samma skiftlag må icke understiga sexton timmar; denna tidrymd kan likväl, där så finnes nödigt, förkortas vid den periodiska växlingen av timplan för skiftlagen.

Artikel 3.

1. De i artikel 2 momenten 2, 3 och 4 stadgade begränsningarna må överskridas och den i moment 5 föreskrivna vilotiden förkortas men allenast i den mån så erfordras för att undvika allvarlig rubbning av företagets normala drift:

a) i fall av inträffad eller hotande olyckshändelse, i fall av brådskande arbete å maskiner eller andra driftsinrättningar eller i fall av force majeure;

b) för att möta oförutsedd frånvaro av en eller flera medlemmar av ett skiftlag.

2. För övertid, som utgjorts enligt denna artikel skall skälig gottgörelse givas enligt grunder, som bestämmas av den nationella lagstiftningen eller genom överenskommelse mellan vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer.

Artikel 4.

För att underlätta en effektiv tillämpning av bestämmelserna i denna konvention skall varje arbetsgivare:

a) medelst anslag, anbragta på ett i ögonen fallande sätt i företaget eller å annat lämpligt ställe, eller på annat sätt, som godkänts av vederbörande myndighet, tillkännagiva de tider, då arbetet börjar och slutar för varje skiftlag;

b) sedan timplanen tillkännagivits, icke förändra den utan iakttagande av det sätt och den form för meddelande, som vederbörande myndighet godkänt;

c) på sätt vederbörande myndighet godkänt i en liggare anteckna all övertid, som utgjorts enligt artikel 3, ävensom den ersättning, som utgivits därför.

Artikel 5.

Ingen bestämmelse i denna konvention skall rubba en sedvänja eller ett avtal mellan arbetsgivare och arbetare, vilket tillförsäkrar förmånligare villkor än dem, som föreskrivas i konventionen.

Artikel 6.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och registreras av honom.

Artikel 7.

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer registrerats av generalsekreteraren.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 8.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen registrerats, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem registreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

Artikel 9.

1. Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom en skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare och av honom registreras. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats.

2. Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående stycke nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje tioårsperiod.

Artikel 10.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall internationella arbetsbyråns styrelse förelägga generalkonferensen en redogörelse för konventionens tillämpning och taga under övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision helt eller delvis.

Artikel 11.

1. I fall konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision helt eller delvis av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, oberoende av vad i artikel 9 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 12.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.